

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI

Ak. god. 2015./2016.

Anja Lebarić

**Pravo na pristup informacijama u narodnim knjižnicama
Primorsko – goranske županije**

Diplomski rad

Mentorica: dr.sc. Daniela Živković

Zagreb, 2015.

Uvod	3
Definicija i zakonska osnova prava na pristup informacijama	5
Razumijevanje pojmova iz Zakona o pravu na pristup informacijama.....	6
Važnost prava na pristup informacijama u knjižnicama.....	7
Povijesni razvoj zakona koji štite pravo slobodnog pristupa informacijama	8
Ostali dokumenti koji podržavaju pravo pristupa informaciji i slobodu izražavanja	10
Problematika oko prava na pristup informacijama.....	12
Prikupljanje osobnih podataka.....	14
Ograničenja prava na pristup informacijama.....	16
Povjerenik za informiranje	17
Autorsko pravo i pravo priopćavanja javnosti.....	19
Zabrana diskriminacije	21
Marginalne skupine: beskućnici	22
Osobe s invaliditetom.....	23
Djeca - Konvencija o pravima djeteta.....	25
Slobodan pristup informacijama i budućnost knjižnica	29
Cenzura : zabranjene knjige	30
Recentna dječja literatura pod zabranom.....	31
Istraživanje o transparentnosti i dostupnosti informacija na mrežnim stranicama narodnih knjižnica u Primorsko – goranskoj županiji	32
Istraživanje	36
Rezultati istraživanja:	83
Zaključci istraživanja.....	87
Zaključak.....	89
Popis literature:.....	91
Izvori provedenog istraživanja (službene stranice):	93

Uvod

Odabrala sam baviti se ovom tematikom zato što smatram da je jedna od najvažnijih, ako ne i najvažnija, što se tiče bibliotekarstva kao struke.

Knjižnica je često centar nekog grada, uz crkvu i školu, mjesto gdje se prenosi znanje, informacije, a često i okupljaju stanovnici na raznim kulturnim i društvenim događanjima, ili pak čuvaju lokalni običaji i zavičajne zbirke.

Imajući na umu centralnu poziciju koju knjižnica u nekom društvu ima, kao i cijelu povijesnu priču kako su knjižnice još od samih početaka čvale i prenosile neprocjenjiva znanja ljudske civilizacije, moram reći da je uloga knjižnice kao staratelja intelektualne slobode, slobode javnog mišljenja i govora i dan danas veoma važna. I dalje, ona može biti utočište za slobodnu misao, no danas knjižnice mogu ponuditi više od toga.

Knjižnice mogu biti platforma za stjecanje informacija i znanja dostupna svim ljudima bez diskriminacije, biti osobita pomoć beskućnicima u traženju obrazovanja i posla te resocijalizaciji, slijepim osobama i invalidima kojima je fizički teško doći do informacija, manjinama koji su zbog jezične barijere ograničeni ili djeci kojoj je informacije potrebno ponuditi na drugačiji, njima prilagođen način.

Knjižnice su uz sve to i javna ustanova, „tijelo javne vlasti“, te podliježu svim zakonskim odredbama koje se odnose i na druge javne ustanove u Republici Hrvatskoj.

U ovom radu bavit ću se prvenstveno Pravom na pristup informacijama, a okosnica rada će biti istraživanje svih narodnih knjižnica Primorsko – goranske županije kako bih saznala trenutačno stanje oko pridržavanja zakona. No prije istraživanja ispitat ću brojne zakone i pravilnike koji se ponekad mogu činiti kontradiktorni i zbunjivati knjižničare oko ispravnosti njihovih odluka.

S obzirom da je prema Zakonu o pravu na pristup informacijama obaveza tijela javne vlasti transparentno objavljivati točne informacije koje propisuje Zakon te odrediti službenika za informiranje i ponuditi obrasce zahtjeva za pristup informacijama, moje istraživanje biti će usmjereno upravo tome. Istražit ću službene internet stranice narodnih knjižnica u Primorsko – goranskoj županiji kako bih otkrila postupa li se sukladno Zakonu pri objavljivanju propisanih podataka. Zbog velikog opsega traženih podataka istraživanje ću ograničiti na

svoju županiju. Istražit ću 16 knjižnica: Gradsku knjižnicu Bakar, Gradsku knjižnicu Frane Petrića Cres, Gradsku knjižnicu Crikvenica, Narodnu knjižnicu "Ivan Žagar" Čabar, Narodnu knjižnicu i čitaonicu Delnice, Narodnu knjižnicu Kostrena, Narodnu knjižnicu i čitaonicu Kraljevica, Gradsku knjižnicu Krk, Gradsku knjižnicu i čitaonicu Mali Lošinj s ograncima, Narodnu čitaonicu i knjižnicu Novi Vinodolski, Gradsku knjižnicu i čitaonicu "Viktor Car Emin" Opatija s ograncima, Gradsku knjižnicu Rab, Gradsku knjižnicu Rijeka s ograncima, Narodnu knjižnicu i čitaonicu Bribir, Narodnu knjižnicu i čitaonicu Halubajska zora Viškovo i Gradsku knjižnicu Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko.

Istraživanje putem pretraživanja službenih internet stranica navedenih ustanova ću provesti vođena zakonskim odredbama prema članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama koji propisuje točno koje podatke su „tijela javne vlasti obvezna na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način“. Moje glavno istraživanje će se sastojati od 15 stavki propisanih Zakonom o pravu na pristup informacijama, a dodatno istraživanje će sadržavati još 5 stavki koje se tiču dostupnosti informacija u javnosti i marginalnih skupina društva. Time će biti ispitano 20 stavki, a nakon toga analizirani rezultati.

Cilj i svrha ovog diplomskog rada je istražiti poštivanje odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama, istražiti dostupnost i transparentnost podataka koje smatram važnima za društvo, razmotriti pravnu stranu dopuštenog odnosno nedopuštenog postupanja u knjižnicama kao javnim tijelima i otvoriti pitanje marginalnih skupina. Dakle, baviti se onime što osobno smatram jednim od najvažnijih pitanja za struku, za njen trenutačni status, ali i očuvanje istog u budućnosti te za održanje kvalitete rada u skladu sa zakonom i etičkim kodeksom struke.

Nadam se da ću uspjeti u svojoj namjeri te učiniti svoj rad u knjižnici što kvalitetnijim, ali i da ću objavom rezultata istraživanja potaknuti druge knjižničare da posvete više pozornosti pravnom segmentu struke, koji zapravo najviše svjedoči o profesionalnosti određene struke, ustanove ili pojedinca.

Definicija i zakonska osnova prava na pristup informacijama

Što je zapravo pravo na pristup informacijama? To je osnovno ljudsko pravo zaštićeno zakonima, tj. Ustavom Republike Hrvatske, Konvencijom o pristupu informacijama, Europskom konvencijom o ljudskim pravima i slobodama, međunarodnim ugovorima i Zakonom o pravu na pristup informacijama.

Sam Zakon o pravu na pristup informacijama sadrži definiciju prava na pristup informacijama, a glasi: „Pravo na pristup informacijama obuhvaća pravo korisnika na traženje i dobivanje informacije kao i obvezu tijela javne vlasti da omogući pristup zatraženoj informaciji, odnosno da objavljuje informacije neovisno o postavljenom zahtjevu kada takvo objavljivanje proizlazi iz obveze određene zakonom ili drugim propisom“¹

Pravo na pristup informacijama definirano je Zakonom o pravu na pristup informacijama, a cilj mu je omogućiti ostvarivanje Ustavom zajamčenog prava na pristup informacijama i njihovu ponovnu upotrebu. Načela na kojima se ovo pravo temelji su načela javnosti, pravodobnosti, točnosti informacije, jednakosti, načelo raspolaganja informacijom i slobodan pristup uz ograničenja propisana zakonom.

Ovaj zakon daje svim osobama (fizičkim, pravnim, domaćim, stranim), pod istim uvjetima, na isti način pravo na pristup informacijama, ali i obvezuje tijela javne vlasti da objavljuju točne informacije na internetu. Osim toga, na zahtjev, trebaju dostaviti tražene informacije, odnosno zakonski su obvezni omogućiti pristup informaciji.

Nakon podnošenja zahtjeva za dobivanjem informacije, tijelo javne vlasti treba u roku od 15 dana odlučiti o zahtjevu.

Korisnik, kada dobije informaciju, može ju koristiti i u komercijalne i nekomercijalne svrhe (ali naravno, u skladu sa Zakonom).

U slučaju da tijelo javne vlasti odbije zahtjev za pristup informaciji i ponovnu uporabu, podnositelj zahtjeva se može žaliti Agenciji za zaštitu osobnih podataka, koja je prema čl. 66 ovog Zakona, neovisno državno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama. Zatim se bira Povjerenik za informiranje, a protiv konačnog rješenja Agencije može se žaliti Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske.

¹ Zakon o pravu na pristup informacijama, <http://www.zakon.hr/z/126/> (27.7.2015.)

Razumijevanje pojmova iz Zakona o pravu na pristup informacijama

Da bismo pravilno razumijevali što znače pojmovi koji se spominju u navedenom zakonu i ostalim zakonima i konvencijama o kojima ću govoriti, važno je definirati ih.

Na samom početku Zakona o pravu na pristup informacijama korisnik prava na pristup informacijama definiran je kao „svaka domaća ili strana fizička i pravna osoba“.²

Važno je na početku napomenuti i na što se odnosi riječ „informacija“, te pripada li knjižnica javnim tijelima, a najbolji odgovor na to može se pronaći ponovo u hrvatskom Zakonu o pravu na pristup informacijama. Informacija je, prema definiciji navedenog zakona, čl.3., „svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra ili u bilo kojem drugom obliku, neovisno o načinu na koji je prikazana (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički ili neki drugi zapis)“.³

Osim definicije informacije, osvrnut ću se i na pojam „tijelo javne vlasti“, da bi pojasnila da i knjižnica pripada u istu kategoriju. „Tijela javne vlasti«, u smislu ovog Zakona, su tijela državne uprave, druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe s javnim ovlastima i druge osobe na koje su prenesene javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe i druge osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se u cijelosti financiraju iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo;“⁴

Na internet stranici Povjerenik za informiranje nalazi se popis tijela javne vlasti na kojemu jasno možemo vidjeti popisane i knjižnice⁵.

² Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/> (27.7.2015.)

³ Ibid

⁴ Ibid

⁵ Povjerenik za informiranje. Republika Hrvatska. Popis tijela javne vlasti. URL: <http://www.pristupinfo.hr/tijela-i-sluzbenici-za-informiranje/> (24.7.2015.)

Važnost prava na pristup informacijama u knjižnicama

Zašto je ovo pravo bitno za knjižnice kao ustanove? Smatram da tomu nije tako samo zato što se zakonski knjižnice ubrajaju u javne ustanove, već je knjižnicama osnovna zadaća pružanje informacija. Dapače, A. Horvat u tekstu „Javno i tajno u knjižničarskoj struci“ naglašava da je međunarodna knjižničarska zajednica naposljetku prihvatila niz dokumenata u kojima se ističe da je „osnovna odgovornost knjižničarske profesije brinuti se za osiguranje slobodnog pristupa informacijama za sve svoje korisnike.“⁶ Autorica smatra da to prije svega znači mogućnost da knjižničarstvo doista postane profesijom, a ne samo strukom, u smislu zanimanja koje pruža specifične usluge i za čiju je kvalitetu odgovorno. Nadalje, društvena zajednica prihvatila činjenicu da je „knjižničarska struka odgovorna za pružanje i osiguravanje protoka informacija u društvu.“⁷ Autorica zaključuje da „ako želi zadobiti i zadržati povjerenje društvene zajednice u svoju sposobnost obavljanja povjerenog joj posla, struka se mora pridržavati usvojenih stručnih normi i mora utemeljiti kriterije za provjeru kvalitete obavljenoga posla“.⁸ U svom radu moramo se zapitati li (i treba li biti) baš sve u knjižničnom poslovanju javno i dostupno svima, ili ipak neki podaci moraju ostati sakriveni. A. Horvat smatra da je odgovor na to pitanje važan, upravo zato jer se tiče svakodnevnog rada knjižnica, a nadodala bih da osobno smatram ovo pitanje bazom, osnovom poslovanja i profesionalnosti struke iz koje se može izgrađivati daljnja struktura, no bez koje profesija nema stabilnu osnovu i lako može zbog nespecificiranosti pravila upasti u zamku osobnog nahoda pojedinih koji mogu pogriješiti u prosudbi. Smatram da je upravo zato bitna specifikacija pravila, poznavanje zakona, poštivanje regulativa i kodeksa i pravovremena edukacija zaposlenih kako bi se održao profesionalizam struke.

⁶ Horvat, Aleksandra. Javno i tajno u knjižničarskoj struci. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/jit_u_%20knjiz.htm (26.7.2015.)

⁷ Isto.

⁸ Horvat, Aleksandra. Javno i tajno u knjižničarskoj struci. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/jit_u_%20knjiz.htm (26.7.2015.)

Povijesni razvoj zakona koji štite pravo slobodnog pristupa informacijama

U početku, sloboda izražavanja misli i pristupa informacijama, vezivali su se uz slobodu tiska. I danas, prvo na što pomislimo su novine i televizija, no danas osobito mislimo na daleko širi pojam medija. Profesorice dr.sc. Daniela Živković i dr. sc. Aleksandra Horvat u knjizi „Između javnosti i privatnosti“ navode kako se sloboda izražavanja odnosi na svakog pojedinca, privatnu i pravnu osobu, a podržava ju zakon, odnosno Ustav donesen 1990.godine, točnije članak 38. u kojemu se jamči sloboda mišljenja i izražavanja misli, te zabranjuje cenzura.⁹ Spominje se i pravo novinara na slobodu pristupa informaciji i slobodu izvještavanja iste.

Često u medijima čujemo „Right to know“ iliti „Imam pravo znati“, frazu kojom se u zemljama u kojima se govori na engleskom jeziku potiče usvajanje zakona koji promiču slobodu govora i razmjene informacija. Takve zakone nazivaju „Freedom of Information Legislation“, odnosno zakonodavstvo FOI.¹⁰ U Hrvatskoj postoje udruge koje se zalažu za slobodan pristup informacijama – udruga Gong i hrvatski ogranak međunarodne udruge Transparency International.

Povijesno gledano, prvi zakon o pravu na pristup informacijama koji se spominje je švedski Zakon o slobodi tiska iz 1766. godine, no zakoni koji se odnose na obvezu tijela vlasti da informacije o svojem djelovanju učine dostupne javnosti usvajaju se u drugoj polovici 20. stoljeća. Velik doprinos dali su Ujedinjeni narodi poticanjem izrade tih zakona, te su početkom devedesetih godina 20. stoljeća trinaest zemalja u svijetu prihvatile takav zakon. Što se tiče zemalja iz regije, Bosna i Hercegovina je prednjačila sa donošenjem zakona 2000.godine, slijedile su ju Hrvatska i Slovenija 2004., te Crna Gora 2005. godine.

U razvoju zakonskih propisa o pristupu informacijama, prekretnicom smatram osamdesete godine prošlog stoljeća kada je Vijeće Europe usvojilo Preporuku br. 19 o pristupu informacijama u posjedu tijela javne vlasti, u kojoj piše da bi svatko trebao imati pravo na zahtjev dobiti informacije koje su u posjedu tijela vlasti. Preporuka koja slijedi, 2002.godine detaljizira problematiku, te navodi i razloge za uskraćivanje informacija, na temelju kojih je

⁹ Horvat, A.; Živković, D. Između javnosti i privatnosti. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2012. Str. 16.

¹⁰ Ibid, str. 16.

nevladina udruga Article 19 izradila skup načela koje je nazvala „Pravo javnosti da zna“. Ograničenja pristupa informacijama mogu biti samo iznimka, te za to treba imati valjani razlog. Razlozi moraju biti popisani u zakonu, te se informacija može uskratiti samo ako je razlog na tom popisu. Uz to, za uskraćivanje informacije, tijelo javne vlasti treba i dokazati da bi objavljivanje informacije moglo izazvati štetu javnom interesu, te da bi ta šteta bila jača od interesa javnosti da se objavi informacija.

Primjeri takvih razloga su: sigurnost građana, privatnost i drugi osobni interesi, trgovački interesi, nacionalna sigurnost, obrana i međunarodni odnosi te sprečavanje kriminalnih aktivnosti.

Interesantna je činjenica da osoba koja zahtijeva informaciju ne treba navesti razlog zbog kojega je traži. Kao što sam već navela, informacija u širem smislu te riječi obuhvaća dokumente u različitim oblicima i medijim, uključujući i podatke koji se čuvaju na računalima ili u elektroničkoj pošti.

Ostali dokumenti koji podržavaju pravo pristupa informaciji i slobodu izražavanja

Osim navedenog načela, ljudska bića imaju prema IFLA-i „temeljno pravo pristupa svim oblicima znanja, stvaralačkog mišljenja i intelektualne aktivnosti, kao i javnog izražavanja svojih pogleda.“¹¹ IFLA povezuje pravo na znanje sa slobodom izražavanja, kao dva oblika jednog načela, jer jedno utječe i ovisi o drugome. Slobodnom pristupu informacijama, odnosno ostvarenom pravu na znanje podrazumjevamo omogućenu slobodu objavljivanja informacija, odnosno slobodu mišljenja i izražavanja.

Jedno ovisi o drugome, te je upravo zato iznimno važno uvažavanje ovih načela. Dr. sc. Aleksandra Horvat upozorava da se pravo pojedinca na slobodan pristup informacijama izvodi iz temeljnog ljudskog prava na slobodu izražavanja, te da slobodno može govoriti samo onaj tko poznaje temu o kojoj namjerava govoriti.¹² Nadalje, autorica objašnjava da bi slobodan govor mogao biti i neistinit govor kada ne bi bilo prava na informaciju.¹³

Kada govorimo o ljudskom pravu na slobodu izražavanja, važno je spomenuti dokumenat koji ju podržava: Opću deklaraciju UN-a o ljudskim pravima, u kojoj u članu 19. piše da „svatko ima pravo na slobodu mišljenja i izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu zadržavanja mišljenja bez vanjskih pritisaka te slobodu traženja, primanja i širenja informacija i ideja putem bilo kojeg sredstva javnog priopćavanja i bez obzira na granice.“¹⁴

Važnost slobode izražavanja ustanovljena je i u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, u članku 10., a glasi: „Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo

¹¹ IFLA. Knjižnice i intelektualna sloboda. URL : <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/kiis.htm> (20.7.2015)

¹² Horvat, A. Slobodan pristup informacijama i zaštita intelektualnog vlasništva. // Slobodan pristup informacijama: 7.i 8. okrugli stol/ zbornik radova. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009, str 13.

¹³ Horvat, A.; Živković, D. Između javnosti i privatnosti. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2012. Str. 15.

¹⁴ Opća deklaracija UN-a o ljudskim pravima, član 19, URL: <http://www.ffzg.unizg.hr/hre-edc/Deklaracijalj.pdf> (17.6.2015.)

obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice.“¹⁵

Nadalje, u Europskoj konvenciji objašnjeno je kako ovaj članak ne sprječava države da od ustanova koje obavljaju djelatnosti kinematografije, televizije ili radija traže dozvole.

Formalnosti, uvjeti, ograničenja ili kazne kojima su podvrgnute ustanove, objašnjene su s idejom da ostvarivanje sloboda u demokratskoj državi obuhvaća odgovornost, jer je nužno održavanje državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti, javnog reda i mira, te sprječavanje nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja, morala, ugleda, prava drugih, sprječavanja odavanja povjerljivih informacija, te očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.

¹⁵ Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda, čl.10, URL: <http://gpp.pravo.unizg.hr/propisi/echr/ECHR-proc-hr.pdf> (16.6.2015.)

Problematika oko prava na pristup informacijama

Čuvanje intelektualne slobode iznimno je važno načelo knjižnice, kao što je i čuvanje osnovnih demokratskih vrijednosti i građanskih prava. Načela potvrđuju važan status knjižnice u društvu, kao ustanove koja pruža bazičnu potporu cjeloživotnom obrazovanju i kulturnoj izgradnji kako pojedinca, tako i društva u cjelini.

Ovdje se ne radi samo o praznim parolama već o stvarnoj važnosti knjižnice kao ustanove, a da bismo shvatili kako to u praksi izgleda, zanimljiv je primjer koji navodi dr.sc. A. Horvat u knjizi „Između javnosti i privatnosti“, da su sedamdesetih godina dvadesetog stoljeća agenti FBI-a tražili podatke o tome što korisnici pojedine knjižnice čitaju.¹⁶ Pomislili bismo, da je agentima FBI-a, ili policiji to važno zbog otkrivanja nekog zločinca ili ulaženja u psihologiju određenog osumnjičenoga za terorizam, no najčešće su se vladini službenici raspitivali o tome što pojedini intelektualac, protivnik vladinog režima čita, čime se dovodimo u usku vezu sa nedemokratskim načinom vladavine, progona neistomišljenika i sličnih intelektualaca koji su imali (ili čitali) drugačije mišljenje od poželjnog.

Zato je iznimno važno očuvati slobodu mišljenja, razmjene misli i ideja, i zaštititi identitet korisnika i sve njihove osobne podatke, uključujući i ono što čitaju.

Zainteresirana ovim pitanjem provjerila sam u nekoliko nasumično odabranih obližnjih knjižnica jesu li se knjižničari na korisničkom odjelu susreli sa situacijom policijskog propitkivanja o korisnicima. Razgovarala sam kolegicama iz Sveučilišne knjižnice, knjižnice Građevinskog fakulteta i knjižnice Filozofskog fakulteta u Rijeci. Naprotiv očekivanjima negativnih odgovora, dobila sam dva pozitivna odgovora. Knjižnica Građevinskog fakulteta nije imala takve slučajeve, no ostale dvije knjižnice jesu. Naime, u Sveučilišnoj knjižnici je prije više od 6 godina policija izvršila ispitivanje zaposlenika vezano uz njihove osobne podatke, radni staž u ustanovi te pitanja vezana uz osobu od interesa. Detaljnije informacije tko je bila osoba od interesa i zašto mi knjižničarka nije željela dati. Nadalje, u knjižnici Filozofskog fakulteta su imali sličan slučaj. Policija se ovaj put raspitivala o određenoj osobi čija je iskaznica iz knjižnice pronađena na mjestu zločina (bila je riječ o provali), te su tražili osobne podatke o toj osobi. Knjižničarka nije bila sigurna treba li dati tražene podatke ili ne, te je naposljetku prosljedila odluku nadređenoj. Problematika koja ju je zbunjivala bila je

¹⁶ Horvat, A.; Živković, D. Između javnosti i privatnosti. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2012. Str. 11.

treba li prema etičkom kodeksu struke, kao i prema Konvenciji za zaštitu pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka, čuvati tajnost osobnih podataka, kao što bi to primjerice psihijatar ili odvjetnik činio za svog klijenta. No, možemo problematizirati ova načela sa strane opozicije, te razmotriti i ograničenja prava na pristup informacijama koja proizlaze iz Zakona o osobnim podacima i Zakona o policijskim poslovima.

U ovim slučajevima nije se radilo o bezrazložnom ispitivanju o osobnim podacima od treće strane, već o policijskoj istrazi vezanoj uz počinjeno kriminalno djelo, te ovdje nastupa i Zakon o policijskim poslovima, članak 23, prema kojemu policija prikuplja podatke o:

- „1. osobi od koje prijeti opasnost
2. osobi kojoj prijeti opasnost,
3. nestaloj osobi,
4. osobi za koju postoje osnove sumnje da priprema ili je počinila kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti ili prekršaj,
5. nezakonito pribavljenoj imovinskoj koristi,
6. objektu, postrojenju ili pojavi od koje ili kojoj prijeti opasnost.“¹⁷

No, u slučaju kada bi se otkrivanjem identiteta osobe od koje je prikupljena obavijest, ta osoba ili druga, izložila ozbiljnoj opasnosti za život, ili tjelesnu nepovredivost, zdravlje ili imovinu, tada policijski službenik mora prikriti identitet te osobe.

Naglašeno je i kako u prikupljanju, obradi i korištenju podataka policija posebno skrbi o zaštiti osobnih i drugih podataka, te o njihovoj tajnosti i povjerljivosti.

Upravo zato, teško je zaključiti jesu li spomenute knjižničarke pravilno postupile, pošto je bila riječ o službenoj istrazi i osumnjičeniku za kazneno djelo, no da je situacija bila drugačija i da nije bilo naloga, niti kaznenog djela i osumnjičenika, već naizgled bezrazložnog „kopkanja“ oko neke osobe i njenih podataka, ne bi se smjelo dati osobne podatke korisnika, jer se tu uvlače neka druga pitanja (cenzure, represije, špijunaže itd.)

¹⁷ Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, čl. 23, <http://www.zakon.hr/z/173/Zakon-o-policijskim-poslovima-i-ovlastima>

Važno je da odgovorna osoba zna sve zakone vezane uz situaciju, a Horvat u članku „Hrvatsko knjižničarsko društvo i slobodan pristup informacijama“ zaključuje kako bi „etički kodeks morao biti oslonac profesionalcu i pomoći mu u povremenim nedoumicama o tome kako postupiti“.¹⁸

Prikupljanje osobnih podataka

Knjižničar prikuplja značajan broj osobnih podataka o svojim korisnicima, tražeći prilikom upisa u narodnu knjižnicu od korisnika ime i prezime, kućnu adresu i telefon, e-mail adresu, jedinstveni matični broj građana i datum rođenja. Ukoliko se korisnik upisuje u visokoškolsku knjižnicu osim navedenog upisuje još i: naziv fakulteta, studijske grupe, te osobnih interesa unutar studija. Navodim primjer iz Sveučilišne knjižnice u Rijeci. Prilikom korištenja računala, korisnik upisuje i za što će koristiti računalo, te ako se radi o pretraživanju interneta i pisanju znanstvenog ili seminarskog rada, o kojoj temi se radi. Upisuje i vrijeme početka i završetka rada.

Ako korisnik želi pomoć u pretraživanju baza podataka da bi dobio što više literature za znanstveni ili seminarski rad, opisuje detaljno temu kojom se bavi, da bi rezultati bili što precizniji.

Pri svakom dolasku u studijsku čitaonicu za večernje učenje, korisnik se potpisuje, te se vidi kada je bio u knjižnici.

Programi kojim se knjižnica koristi (narodne, visokoškolske ali i školske knjižnice – Crolist Aladin, ZaKi, MetelWin)¹⁹ sadržava bazu osobnih podataka korisnika, kao i naslove koje korisnik trenutno posuđuje, ali i povijest posuđivanih naslova navedenog korisnika.

Sve su to veoma osobni podaci koji mogu vrlo precizno okarakterizirati osobu, kao i njene interese, što se može zloupotrijebiti.

¹⁸ Horvat, Aleksandra. Hrvatsko knjižničarsko društvo i slobodan pristup informacijama. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/HKD_sl_prist_inf.htm (18.9.2013.)

¹⁹ Popis knjižničnih programa, kao i popis osobnih podataka koje knjižnice prikupljaju od svojih korisnika dio su osobnog iskustva višegodišnjeg rada u jednoj visokoškolskoj knjižnici i jednoj školskoj knjižnici autorice ovog diplomskog rada.

Konvencija za zaštitu pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka, čl. 5.²⁰ propisuje kakvoću podataka, te za osobne podatke koji prolaze automatsku obradu piše da će biti pribavljeni i obrađeni pošteno i u skladu sa zakonom, pohranjeni za određene i zakonite svrhe i da neće biti korišteni na način neprimjeren tim svrhama, zatim primjereni, relevantni i ne prekomjerni u odnosu na svrhe za koje se pohranjuju, moraju biti točni tamo gdje je potrebno, ažurirani prema najnovijim podacima, važno je da su sačuvani u obliku koji dopušta identifikaciju predmeta podataka i to ne dulje nego što je potrebno za svrhe za koje se ti podaci pohranjuju.

Naime, iznimno je važno da svaki knjižničar zna točno što smije a što ne kada prikuplja i čuva osobne podatke da ne bi slučajno pogriješio odavši informaciju koja se ne smije odati i time se ogriješio o navedenu konvenciju i o etički kodeks knjižničarske struke. Značaj i razloge zaštite osobnih podataka opisuje članak 6.: „Osobni podaci koji otkrivaju rasno podrijetlo, politička mišljenja ili vjerska ili druga uvjerenja, kao i osobni podaci koji se odnose na zdravlje ili spolni život, ne mogu se automatski obrađivati, osim ako domaći zakon ne osigura odgovarajuću zaštitu. Isto će se primijeniti na osobne podatke koji se odnose na krivične presude“²¹

O sigurnosti podataka propisuje članak 7. iste konvencije: „Poduzet će se prikladne mjere sigurnosti za zaštitu osobnih podataka pohranjenih u automatskim datotekama podataka od slučajnog ili bespravnog uništavanja ili slučajnog gubitka, kao i od neovlaštenog pristupa, izmjene ili diseminacije.“²²

Svaka knjižnica trebala bi donijeti svoj akt o zaštiti i čuvanju prikupljenih osobnih podataka korisnika.

²⁰ Vijeće Europe. Konvencija za zaštitu pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka, 1981., čl. 5, <http://zagreb.arhiv.hr/hr/pdf/Zastita%20osobnih%20podataka.pdf> (14.7.2015.)

²¹ Ibid, čl. 6.

²² Ibid, čl. 7.

Ograničenja prava na pristup informacijama

Međunarodni savez knjižničarskih društava i ustanova, kraticom nazvan IFLA²³ utvrdila je da je osnovna odgovornost knjižničarske i informacijske struke zauzimanje za intelektualnu slobodu. Stoga, IFLA poziva knjižnice i knjižnične djelatnike da se drže načela intelektualne slobode, slobode izražavanja te neometanog pristupa informacijama, ali i da poštuju privatnost korisnika knjižnice.²⁴

U ovoj izjavi „krovne“ organizacije bibliotekarske struke evidentno je najvažnije načelo – načelo intelektualne slobode, ali treba primjetiti i iznimku koja objašnjava da privatnost korisnika ne ulazi u ovo načelo, odnosno da su osobni podaci korisnika zaštićeni, i da se nikakvim pozivima na slobodu neometanog pristupa informacijama zakonom o pravu na pristup informacijama ne može prekršiti zakon o zaštiti osobnih podataka. Uostalom, ako čitamo Zakon o pravu na pristup informacijama, odmah primjećujemo da su navedeni izuzeci, odnosno ograničenja prava na pristup informacijama, u članku 15. Od brojnih izdvojiti ću da tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji ako je informacija klasificirana stupnjem tajnosti, prema zakonu kojim se uređuje tajnost podataka, zatim ako je informacija poslovna ili profesionalna tajna ili ako informacija pripada pod poreznu tajnu.²⁵

Za knjižnicu je osobito važna stavka da je pristup informaciji ograničen ako je zaštićena zakonom kojim se uređuje područje zaštite osobnih podataka, a pritom mislimo na privatne podatke korisnika, njihovo ime, adresu, broj telefona, e-mail adresu, datum rođenja, jmbg ili oib, broj članske iskaznice, naslove koje posuđuju, teme koje istražuju, vrijeme koje provode u knjižnici.

Također se izuzeci odnose i na informacije koje su u postupku izrade unutar tijela javne vlasti, ako bi njihovo objavljivanje prije dovršetka izrade moglo narušiti proces donošenja odluke te ako je pristup informaciji ograničen sukladno međunarodnim ugovorima i u ostalim slučajevima utvrđenim zakonom.

²³ *The International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA) je vodeće međunarodno tijelo koje predstavlja interese knjižnica i informacijskih servisa, te njihovih korisnika. Savez je globalni glas knjižnične i informacijske profesije. (Preuzeto sa službene stranice IFLA-e, <http://www.ifla.org/about>) (21.7.2015)*

²⁴ Izjava IFLA-e, koju je izvršni odbor odobrio 25. ožujka 1999. godine. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/kiis.htm> (18.7.2015)

²⁵ Zakon o pravu na pristup informacijama, <http://www.zakon.hr/z/126/> (19.7.2015)

Nadalje, za knjižnicu je važno i to da tijela javne vlasti mogu ograničiti pristup informaciji i ako bi njezino objavljivanje povrijedilo pravo intelektualnog vlasništva, osim u slučaju izričitoga pisanog pristanka autora ili vlasnika. Autorska prava su nešto što bi svaki knjižničar dobro trebao znati da ne bi pogriješio u svakodnevnom radu.

Ograničava se pristup informaciji i ako bi njezino objavljivanje onemogućilo nepristrano vođenje sudskog ili drugog pravno uređenog postupka, te izvršenja sudske odluke, zatim ako bi onemogućilo rad tijela koja obavljaju upravni nadzor, inspekcijski nadzor, odnosno nadzor zakonitosti.²⁶

Povjerenik za informiranje

Na Internet stranici Povjerenik za informiranje Republike Hrvatske, financiranoj od strane britanskog veleposlanstva, javno su dostupne informacije, zakoni, projekti, događaji i brojne druge informacije kako bi se građane ali i djelatnike javnih službi educiralo o pravu na pristup informacijama, transparentnosti podataka te javnom djelovanju Povjerenika za informiranje. Sve javne institucije su odabrale djelatnika koji će preuzeti funkciju povjerenika za informiranje za tu institucije. Ujedno je osnovano i neovisno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama a koje se prema članku 35. Zakona o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“, broj 25/13.) naziva Povjerenik za informiranje. Dakle, Povjerenik za informiranje je neovisno državno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama koji štiti, prati i promiče Ustavom Republike Hrvatske zajamčeno pravo na pristup informacijama.

Na navedenoj stranici piše da Povjerenika bira Hrvatski sabor na vrijeme od pet godina uz mogućnost ponovnog izbora, te da je Povjerenik u svom radu samostalan i neovisan, a za svoj rad odgovoran je Hrvatskom saboru. Na Povjerenika se na odgovarajući način primjenjuju odredbe Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika. Povjerenik ne može biti pozvan na odgovornost, kažnjen ili pritvoren za izraženo mišljenje i poduzete radnje u okviru svog djelokruga rada, osim ako se radi o kršenju zakona od strane Povjerenika koje predstavlja kazneno djelo. Hrvatski sabor na sjednici održanoj dana 25. listopada 2013. godine izabrao je

²⁶ Ibid

dr.sc. Anamariju Musa za Povjerenicu za informiranje. Oduka o izboru objavljena je u “Narodnim novinama”, broj 131, dana 30.10.2013. godine.²⁷

Osnovni zadaci povjerenika za informiranje, prema članku 35. stavku 3. Zakona o pravu na pristup informacijama, su sljedeće:

Povjerenik:

- obavlja poslove drugostupanjskog tijela u rješavanju žalbi o ostvarivanju prava na pristup informacijama i prava na ponovnu uporabu informacija;
- obavlja nadzor i provodi inspekcijski nadzor nad provedbom ovog Zakona;
- prati provedbu ovog Zakona i propisa koji uređuju pravo na pristup informacijama te izvješćuje javnost o njihovoj provedbi;
- predlaže tijelima javne vlasti poduzimanje mjera radi unapređivanja ostvarivanja prava na pristup informacijama, uređenog ovim Zakonom;
- informira javnost o ostvarivanju prava korisnika na pristup informacijama;
- predlaže mjere za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika za informiranje u tijelima javne vlasti i upoznavanje s njihovim obvezama u vezi s primjenom ovog Zakona;
- inicira donošenje ili izmjene propisa radi provedbe i unapređenja prava na pristup informacijama;
- podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi ovog Zakona i druga izvješća kad ocijeni da je to potrebno;
- sudjeluje u radu radnih tijela Hrvatskog sabora i prisustvuje sjednicama Hrvatskog sabora kad su na dnevnom redu pitanja iz njegova djelokruga;
- podnosi optužni prijedlog i izdaje prekršajni nalog za utvrđene prekršaje.²⁸

Povjerenik upravlja Uredom povjerenika, kao čelnik tijela za kojega rade ostali službenici kao stručna služba. U Uredu povjerenika se za pojedina područja rada ustrojavaju ustrojstvene jedinice u skladu s vrstom posla, dok stručne poslove u Uredu povjerenika obavljaju službenici raspoređeni na radna mjesta koja su utvrđena Pravilnikom o unutarnjem redu.

²⁷ Povjerenik za informiranje. URL: <http://www.pristupinfo.hr/o-povjereniku-za-informiranje/> (15.7.2015.)

²⁸ Povjerenik za informiranje. URL: <http://www.pristupinfo.hr/o-povjereniku-za-informiranje/> (15.7.2015.)

Kao ustrojstvene jedinice za pojedina područja rada u Uredu povjerenika ustrojene su Služba za zaštitu prava na pristup informacijama i Služba za praćenje i promicanje prava na pristup informacijama.

Građani mogu zatražiti informaciju koja ih zanima, a koju posjeduje tijelo javne vlasti. Na primjer, mogu tražiti proračun općine, cijenu izgradnje sportske dvorane, izvješće o radu, prostorne planove, studije utjecaja na okoliš, popis poslovnih prostora u vlasništvu grada, listu korisnika potpora u poljoprivredi, ukupnu vrijednost ugovora sa vanjskim suradnicima, zapisnike sa sjednica i sve ostale informacije koje su im potrebne ili smatraju zanimljivima.

Građani mogu tražiti svaku informaciju, odnosno podatak u bilo kojem obliku (na primjer u obliku dokumenta, zapisa, dosjea ili registra neovisno je li podatak napisan, nacrtan, tiskan, snimljen, magnetni, optički ili elektronički). Pri tome je važno da tijelo javne vlasti posjeduje traženu informaciju, bez obzira jesu li ih sami izradili ili su ih prikupili. Osobito kod međunarodnih informacija, pitanje vlasnika informacije je izuzetno važno kod klasificiranih podataka jer iako tijelo javne vlasti može imati te informacije o njihovoj dostupnosti može samo odlučivati vlasnik, ali ne i posjednik informacije.

Autorsko pravo i pravo priopćavanja javnosti

Dr. sc. Daniela Živković, autorica knjige „Elektronička knjiga“ navodi da „naziv autorsko pravo u širem smislu znači pravo tvorca na intelektualne tvorevine“²⁹. Ovo pravo nastalo je s počecima umnožavanja tekstova. Umnožavanjem su nakladnici raspolagali s većim brojem primjeraka djela te je postalo evidentno da se prava autora moraju zaštititi inače autor gubi kontrolu nad svojim djelom. U početku su nakladnici preuzimali prava vlasništva, zatim se priznaju pojedina intelektualna prava autorima nad tekstem, a u 18. stoljeću dolazi do prijelaza s autorskih individualnih privilegija na zakonsko normiranje autorskog prava.

Zakonska regulativa bitna je kako bi se zaštitili kreatori djela, a ta činjenica još više dolazi do izražaja danas, u periodu sve veće proizvodnje i korištenja elektroničke knjige. Elektroničke knjige omogućuju lakši pristup djelu, osobito osobama s poteškoćama u motorici kojima je

²⁹ Živković. D. Elektronička knjiga. Zagreb: Multigraf, 2001. Str.77.

olakšavajuća okolnost ukoliko mogu čitati knjigu sa svog računala bez odlaska u fizički prostor knjižnice. Naravno, potrebno je je uključiti nove metode regulative korištenja djela kako se ne bi zloupotrijebila lakša dostupnost lakšim kršenjem prava autora umnožavanjem. Dr.sc. Živković navodi da je dostupnost djela regulirana u „članku 8. Ugovora o autorskom pravu kao pravo priopćavanja javnosti, što je Europska unija formulirala u Smjernicama u čl.3.³⁰ Autor može dozvoliti pristup svom djelu uz uvjete, primjerice uz zabranu snimanja djela kako bi ga koristila treća osoba ili objavljivla javnosti, a regulira se i korištenje na zahtjev. Nadalje, često je dozvoljeno korištenje djela u obrazovne svrhe (za potrebe nastave) ili osobama s invaliditetom (slabovidne osobe ili osobe s oštećenim sluhom), no isključuje upotrebu u komercijalne svrhe. Ograničenja prava autora odnose se i na“korištenje dijelova djela za potrebe izvještavanja o dnevnim događajima i na informacije za potrebe recenzije, kritike i slično ukoliko se navede izvor. Ograničenja prava moraju postojati i zbog potreba javne sigurnosti i suda, ali u mjeri u kojoj neće ekonomski oštetiti autora.

Interesantno je što ponovo dolazimo do sukoba dva prava odnosno dva zahtjeva – s jedne strane autorskog prava da zaštiti svoje djelo i s druge javnosti koja ima pravo na pristup informaciji. Radi prevencije pogrešnog tumačenja u preambuli Ugovora „ se nastoji postići ravnoteža između prava autora na intelektualno vlasništvo i prava šire javnosti, naročito u području obrazovanja, istraživanja i pristupa informacijama. Danas svakom treba biti omogućen pristup informacijama. U ovom se kontekstu misli na informaciju koja je potrebna da bi građanin ostvario svoje demokratsko pravo, što je osigurano i Bernskom konvencijom“.³¹ Dužnost knjižničara je znati koje djelo je zaštitćemo i koja su ograničenja autorskog prava kako bi mogao pravilno posredovati između autora i korisnika i raspolagati informacijom poštujući Zakon.

³⁰ Živković. D. Elektronička knjiga. Zagreb: Multigraf, 2001. Str.81.

³¹ Živković. D. Elektronička knjiga. Zagreb: Multigraf, 2001. Str.82.

Zabrana diskriminacije

Knjižnica otvara put ka znanju i kulturi svakom građaninu i omogućuje pristup informacijama bez obzira na rasu, klasu i nacionalnost, odnosno potiče razvoj pojedinca bez diskriminacije.

Tome uvelike pridonosi Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, članak 14. koji propisuje „zabranu diskriminacije“ s objašnjenjem da će se uživanje sloboda i prava koje su priznate Konvencijom osigurati bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi te se navode primjeri: „, kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijed, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili društveno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili druga okolnost.“³²

Detaljnije se zabranom diskriminacije bavi Protokol br.12 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, članak 1, a propisuje „opću zabranu diskriminacije“ čime će se uživanje svih prava određenih zakonom osigurati „bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi kao što je spol, rasa, boja kože, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje ili drugi status.“³³

Važna je točka 2. istog Protokola kojom se pojašnjava da „nitko ne smije biti diskriminiran od strane javnih tijela na bilo kojoj osnovi kako je navedeno u stavku 1“³⁴ (Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda)

Treba napomenuti da se i knjižnica smatra javnim tijelom, odnosno „tijelom javne vlasti“³⁵, što dokazuje članak 5. točka 2. Zakona o pravu na pristup informacijama, kao što sam već i napomenula pod pojmovima.

Knjižnice moraju jamčiti i olakšati pristup svim oblicima intelektualne aktivnosti i znanja. Zato je knjižnicama cilj nabaviti, čuvati i učiniti dostupnom različitu građu koja odražava raznolikost i raznovrsnost društva, te će se i pobrinuti da odabir i dostupnost knjižnične građe

³² Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, čl. 14, URL: <http://gpp.pravo.unizg.hr/propisi/echr/ECHR-proc-hr.pdf> (18.9.2013.)

³³ Ibid, Protokol br.12, čl.1. URL: <http://gpp.pravo.unizg.hr/propisi/echr/ECHR-proc-hr.pdf> (18.9.2013.)

³⁴ Ibid, Protokol br.12, točka 2. URL: <http://gpp.pravo.unizg.hr/propisi/echr/ECHR-proc-hr.pdf> (18.9.2013.)

³⁵ Zakon o pravu na pristup informacijama, čl.5. točka 2. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/> (18.9.2013.)

i usluga budu profesionalni, bez upletanja političkih, moralnih ili vjerskih gledišta knjižničara koji donosi odluku.

Marginalne skupine: beskućnici

Kada govorim o pravu na pristup informacijama i zabrani diskriminacije, važno je napomenuti da postoje određene skupine ljudi kojima je pristup informacijama otežan zbog njihovog psiho-fizičkog stanja ili socijalnog statusa.

U zborniku „Slobodan pristup informacijama, 11. okrugli stol“, Davorka Bastić piše kako svi imaju pravo na pristup informaciji neovisno o dobi, spolu, obrazovanju, narodnosti, jeziku, socijalnom statusu, psihofizičkim sposobnostima, kao i privremeni stanovnici i turisti³⁶. Iz toga se povlači pitanje znači li to da je obaveza knjižnice ponuditi posebne programe za marginalne skupine kao što su to invalidi, slijepi i slabovidne osobe ili pak beskućnici, osobe bez ikakvih primanja.

Znači li to da ako knjižnica nema rampu kojom bi invalidi imali pristup informaciji koju traže ili ako nemaju računalo sa programom za slijepi, da krše zabranu diskriminacije i zakon o pravu na pristup informacijama? Treba li napraviti poseban program za osobe koje su takoreći društveno „nevidljivi“, beskućnici, kako bi ih se brže i lakše integriralo u društvo?

Potrebno je prisjetiti se najosnovnije zadaće knjižnice, kao pružatelja informacije svima, osobito onima kojima nije dostupna drugim putem, i voditi se tom mišlju kada se razmatra kojim putem voditi samo poslovanje ustanove.

Ovo su važne implikacije o kojima vodstvo svake knjižnice treba razmisliti, a navest ću primjer dobre prakse Knjižnica grada Zagreba u kojima se provode programi potpore beskućnicima. Naime, u članku „Knjižnice grada Zagreba i komunikacija sa socijalno isključenima: programi potpore beskućnicima“ u sklopu zbornika radova „Knjižnica: komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice“³⁷ autorica Sanja Bunić opisuje programe, kao i rezultate odnosno utjecaj na ciljanu skupinu. Autorica navodi poražavajući

³⁶ Bastić D. Nova Gradska knjižnica u Zagrebu za „Društvo znanja“ // Slobodan pristup informacijama 11. okrugli stol, zbornik radova, Zagreb Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2012. Str. 15.

³⁷ Knjižnica: komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Zagreb, 2012.

podatak da kategorija beskućništva ne postoji u nijednom zakonu, te da će se nakon 20 godina napokon u novi Zakon o socijalnoj skrbi uvesti ta kategorija. Članak je objavljen 2012. godine, a dvije godine nakon toga, 30.12.2014. na snagu stupa novi Zakon o socijalnoj skrbi u kojem se našla kategorija beskućništva, u Članku 4. „Beskućnik je osoba koja nema gdje stanovati, boravi na javnom ili drugom mjestu koje nije namijenjeno za stanovanje i nema sredstava kojima bi mogla podmiriti potrebu stanovanja.“³⁸ Spor je proces prepoznavanja ove najmarginaliziranije skupine u društvu, te i danas nailaze na prepreku pri ostvarivanju svojih osnovnih ljudskih prava. Jedno od tih prava je i Pravo na pristup informacijama, koje smatram da je neostvareno upravo ovoj skupini ukoliko se ne organiziraju programi kojima bi im se pomoglo. Tom mišlju vođena je i inicijativa u Knjižnicama grada Zagreba koji su inicirali provođenje programa za educiranje beskućnika i uključivanje u programe kojima bi im se omogućila socijalizacija, daljnja edukacija drugih beskućnika, informatička i informacijska pismenost te prostor i vrijeme u knjižnicama kako bi došli do informacija koje ih interesiraju, a koje im znatno mogu pomoći da pronađu posao i da promijene svoj status. Programi potpore beskućnicima u KGZ-u su pokrenuti na Svjetski dan knjige, 23. travnja 2010. godine te se u trenutku izlaska članka u KGZ-u odvijalo šest programa kroz kojima se pokušava obuhvatiti neki od uzroka ili posljedica beskućništva. Jedan od takvih programa je „Radionica informacijske pismenosti“ za beskućnike, koju uz pomoć autorice teksta, a ujedno i informatorice u Gradskoj knjižnici u Zagrebu te koordinatorice volontera KGZ vode dva osposobljena volontera beskućnika. Praksa je pokazala da je mnogo bolje da osposobljeni beskućnici educiraju zato što oni većinom imaju stvorenu mrežu poznanstava pa jedni drugima preporuča radionicu i veoma su pozitivan i poticajan primjer drugima te i sami zbog svog angažmana imaju veću mogućnost pronalaska posla.

Osobe s invaliditetom

No, što je s osobama koje su fizički onemogućene da dođu do informacija putem kojim to čine zdravi ljudi? Nije li obaveza tijela javne vlasti, odnosno knjižnica kojima je glavna uloga pružanje informacija da doista i prilagode način davanja informacija kako bi ih sve skupine društva mogle zaprimiti? Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, članak 14. propisuje „zabranu diskriminacije“, no iako u svom popisu ne navodi

³⁸ Zakon o socijalnoj skrbi. URL: <http://www.zakon.hr/z/222/Zakon-o-socijalnoj-skrbi>

diskriminaciju na osnovu invaliditeta, ona se u stvarnosti događa. To je prepoznalo i Vijeće Europe, te je u svom Akcijskom planu za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom, donesena odluka da osnovno načelo Plana bude „poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006-2015, dužnost društva osigurati svim svojim građanima aktivnu podršku zdravom načinu života, sigurnijem okruženju, primjerenoj zdravstvenoj skrbi, rehabilitaciji i podršci u zajednici, kako bi u najmanjoj mogućoj mjeri osjetili posljedice invaliditeta“³⁹.

Nadalje, kao što doznajemo u dokumentu nazvanom „Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine“ koji je izdala Vlada Republike Hrvatske, Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom i Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, „obveza je svake države članice poduzeti odgovarajuće mjere, uvažavajući potrebe osoba s invaliditetom, kojima bi im se osigurao i zajamčio pristup informacijama i komunikacijama. Konkretno, to obvezuje one koji šalju informacije da omoguće primanje i prosljeđivanje informacija osobama s invaliditetom na onoj razini kvalitete i kvantitete koja je omogućena i ostalim članovima društva, a uvažavajući pritom specifičnosti njihovih potreba.“⁴⁰

Između ostalog, Nacionalna strategija potiče na suprotstavljanje diskriminirajućim i stigmatizirajućim oblicima ponašanja koji posredno ili neposredno ometaju ili onemogućuju sudjelovanje osoba s invaliditetom u društvu.

Nužno je odgovarajućim mjerama potaknuti informiranje javnosti o objektivnim spoznajama o invaliditetu i njegovim posljedicama, o načinu i željenoj kvaliteti zadovoljavanja potreba osoba s invaliditetom, te o subjektivnim poteškoćama koje su u svakodnevnom životu osoba s invaliditetom potaknute negativnim stavovima i nerazumijevanjem okoline.

Sve države će stoga usmjeriti svoje djelovanje na promjenu negativnih stavova prema osobama s invaliditetom i poticati razmatranje aktualnih pitanja invaliditeta u medijima. Upravo se iz tog razloga u Nacionalnoj strategiji ovim potrebama osoba s invaliditetom posvećuje posebno područje da bi se naglasile i precizirale odgovarajuće strategije za razvoj informiranja, komunikacije i podizanja razine svijesti, kako bi osobe s invaliditetom, u

³⁹ Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine. Vlada Republike Hrvatske. Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Zagreb, 2007. Str. 65.

⁴⁰ Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine. Vlada Republike Hrvatske. Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Zagreb, 2007. Str. 65.

najvećoj mogućoj mjeri i kada god je to moguće, samostalno kontrolirale uvjete vlastita života.

Preduvjet takvom aktivnom pristupu, u okviru rehabilitacijsko-integracijskog modela, jest pristup informacijama putem odgovarajućeg komunikacijskog sustava. No unatoč sve bržem razvoju tehnologije i osmišljavanju brojnih pomagala u komunikaciji, bit će potrebno poboljšati dostupnost informacija i komunikacija za mnoge osobe s invaliditetom.

U Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo postoje dvije internet stranice www.zdravlje.hr i www.hcz.hr koje su potencijalni elektronički prostor za komunikaciju između osoba s invaliditetom, između liječnika i osoba s invaliditetom, prostor za promicanje zdravih načina života i objavljivanje javnih radova.

Važno je da se osobe s invaliditetom uključe u sva sredstva elektroničke komunikacije, internet, videotelefone i ostalo, tim više što za mnoge od njih korištenje novih pomagala može značiti novi oblik kvalitete međusobnih interakcija, zasnivanja i vođenja posla, informiranja i ostvarenja prava, sudjelovanja u odlučivanju i općenito veće samostalnosti u svakodnevnom životu. Osobama s invaliditetom moraju biti dostupni oni komunikacijski sustavi koje one mogu koristiti (npr. telefonski prijenosnici, sustavi tekstualne i videokomunikacije), dok je u pogledu razvoja i oblikovanja novih komunikacijskih i informacijskih sustava potrebno konzultirati osobe s invaliditetom. Time bi se u svakodnevnoj praksi primijenili europski standardi o korištenju inkluzivnih novih tehnologija u svrhu potpunog sudjelovanja osoba s invaliditetom.

Djeca - Konvencija o pravima djeteta

Kada govorimo o pravu na pristup informacijama raznih skupina u društvu, ne smijemo zaboraviti na djecu, skupinu koja je nedovoljno uvažavana, a čija prava također treba zaštititi. Slijedom toga došlo je do usvajanja zasebne konvencije – *Konvencije o pravima djeteta*. Između ostalog, pravo djeteta na informaciju je jedno od prava koja su zaštićena konvencijom. Prema Barath, Sabljak i Matul, Konvenciju o pravima djeteta je 20. studenoga 1989. godine jednoglasno usvojila Generalna skupština Ujedinjenih naroda, 1990. godine stupa na snagu, a u njoj je sadržan opsežan skup međunarodnih pravnih normi posvećenih

zaštiti i dobrobiti djece.⁴¹ Vlade svih zemalja su poticane na što veću raširenost Konvencije i promicanje njezine provedbe, a Hrvatska ju je potpisala 12. listopada 1992. godine, čime se pridružila ostalim državama koje su ratificirale Konvenciju s ciljem trajne skrbi za djecu. U 54 članka Konvencije govori se o različitim pravima koja se mogu svrstati u četiri glavne kategorije:

1. Prava na preživljavanje – Označavaju prava djeteta na život i osnovne egzistencijalne potrebe (životni standard, dom, prehrana, medicinska zaštita...).
2. Prava na razvoj – Uključuju prava djeteta na obrazovanje, igru i zabavu, kulturne aktivnosti, pristup informacijama, slobodu misli, izražavanja i vjeroispovijesti. Ovdje su dakle označena područja za razvijanje osobnih potencijala djeteta.
3. Prava zaštite – Reguliraju prava djeteta na sigurnost od svih vrsta eksploatacije (posebna skrb za prognanike, zaštita u oružanim sukobima, zaštita od dječjeg rada, droge i seksualnog zlostavljanja).
4. Prava participacije – Daju dozvolu djetetu da zauzme aktivnu ulogu u društvu i naciji (sloboda izražavanja mišljenja, izbora druženja i kreativnog izražavanja. Ova prava doprinose razvijanju djeteta u odraslog člana ljudske zajednice.⁴²

Pravo na informaciju, kako Koren objašnjava, vuče svoje korijene iz slobode informacija i koncepta slobodnog protoka informacija.⁴³ Iz takvih tumačenja slijedi da ljudi imaju pravo znati i pravo na nepristrane novosti, što se koristi u brojnim istraživanjima koja se bave potrebama i željama prosječnih građana te djelatnosti knjižnica. Kampanje brojnih knjižnica počivaju upravo na ovoj izvedenici ljudskih prava. Koren dalje objašnjava pravo na informaciju izvedeno iz Konvencije o pravima djeteta, gdje se ono navodi u kontekstu prava djeteta na slobodu izražavanja i prava djeteta na pristup informacijama. U dokumentu se spominju formulacije prava na informaciju koja se odnose na ulogu koju informacije imaju u procesu odgajanja od strane roditelja, razvijanju identiteta i osobnosti djeteta, njegovoj slobodi iskazivanja stavova, slobodi mišljenja, savjesti i vjere, poštivanju privatnog života djeteta, njegovom sudjelovanju u društvu, pristupu obrazovanju i kulturnom životu, itd. Članak 17. iz Konvencije naročito je važan jer obvezuje države članice da osiguraju djetetu

⁴¹ Barath, A., Sabljak, Lj., Matul D. Korak po korak do prava djeteta : priručnik za kreativne susrete s djecom u radionicama dječjeg odjela narodne knjižnice. Zagreb : Knjižnice Grada Zagreba : Gradska knjižnica Zagreb, 1999. Str. 6.

⁴² Ibid, str. 6.

⁴³ Koren, M. Ljudska prava djece: pravo na informaciju. // Dijete i društvo = Child and society = Das Kind und die Gesellschaft : časopis za promicanje prava djeteta. 6, 2(2005), str. 272.

dostupnost informacija, a glasi: "Države članice svjesne su važnosti masovnih medija i pobrinut će se da djeca imaju pristup informacijama i materijalima iz raznih nacionalnih i međunarodnih izvora, posebno onih koji promiču njihovu društvenu, duhovnu i moralnu dobrobit, kao i tjelesno i mentalno zdravlje. U ove će svrhe države članice:

- a) poticati masovne medije da distribuiraju informacije i materijale koji društveno i kulturno koriste djeci...;
- b) poticati međunarodnu suradnju pri proizvodnji, razmjeni i širenju takvih informacija i materijala iz raznih kulturnih, nacionalnih i međunarodnih izvora;
- c) poticati proizvodnju i širenje knjiga za djecu;
- d) poticati masovne medije da obrate pažnju na lingvističke potrebe djece koja su pripadnici manjina ili starosjedilačkih skupina;
- e) poticati razvoj prikladnih smjernica za zaštitu djece od informacija i materijala koji su štetni po njih,...;"⁴⁴

Možemo primijetiti da Konvencija u postupak provođenja prava djeteta uključuje tri aktera: državu, roditelje i medije, čime cijeli postupak formuliranja njihovih prava postaje vrlo kompleksan. Iz odredbe koja propisuje proizvodnju i širenje knjiga za djecu, iščitava se važnost poticanja pismenosti i čitanja kao pozitivne navike od najranijih dana, a tu važnu ulogu, osim roditelja, imaju knjižnice. Za ostvarivanje i poticanje prava na informaciju te pomaganje u što boljem sudjelovanju građana u životu zajednice, potičući pri tome i njihov individualni razvoj, upravo knjižnice mogu imati ključnu ulogu u zajednici. Načini na koje će se to provoditi mogu biti brojni i raznoliki, s ogromnim prostorom za kreativno osmišljavanje što učinkovitijih metoda za postizanje pristupa informacijama svim ljudima, bez ograničavanja i diskriminacije.

Djeca se često nepravredno oduzimaju prava odlučivanja, a novijim odredbama o zaštiti dječjih prava, stavlja se fokus upravo na sudjelovanje djece u odlučivanju i izražavanju vlastitih stavova. Knjižnice svojim uslugama mogu mnogo toga ponuditi u vezi prava djece, a Koren navodi tri načina.⁴⁵ Prvi je implementacija prava na informaciju. Davanje informacija djetetu koje će mu pomoći u orijentiranju u životu i društvu te pronalaženju odgovora na njihova pitanja, treba biti jedan od glavnih ciljeva knjižnica. Autorica navodi primjer doprinosa

⁴⁴ Ibid, str. 274.

⁴⁵ Ibid, str. 281-282.

knjižnica kulturi djece u isticanju nedostatka slobodnog izbora kod djece, s obzirom na sve veće upravljanje komercijalnih interesa u potrebi djece za aktivnostima. Drugi oblik je ostvarivanje prava djece *kroz* usluge knjižnica. Knjižnica može biti mjesto gdje će dijete moći ostvariti ostala prava, poput prava na neformalno ili samostalno obrazovanje ili npr. prava na slobodu savjesti i vjerovanja, pružajući mu informacije o različitim kulturama i vjerovanjima. Također, knjižnica može poticati upoznavanje javnosti s Konvencijom o pravima djeteta, čime ju može učiniti razumljivijom djeci, a slavljenje Međunarodnog dana prava djeteta (20. studeni) može se organizirati svake godine kao još jedan način promicanja prava djece. Prava djeteta *u* knjižnici je poanta trećeg pristupa, a odnosi se na nužnost samih knjižnica za poštivanjem prava djeteta. Navedeno se odnosi na poštivanje privatnosti djeteta, informacija ili literature koje dijete zahtijeva, zapisa o posuđenim knjigama i djetetovog mišljenja. Bitno je djeci dati osjećaj sudjelovanja u knjižničnim aktivnostima, uvažavanjem njihovog mišljenja o primjerice uslugama knjižnice, programima ili opremi. Važno je da dječje sudjelovanje ne ostane samo na simboličnoj razini, već im treba dati stvarni prostor za djelovanje, kako bi uvidjeli da su njihove ideje zaista i uvažene. Komunikacija unutar knjižnice je od ključnog značaja, stoga se knjižnica može pretvoriti u pravi informacijski centar za djecu, gdje može dolaziti do promjena stavova i edukacije o krucijalnim životnim pitanjima.

Konvencijom o pravima djeteta uviđamo da je pravo djeteta na informaciju ekvivalentno njegovom pravu na ljudsko dostojanstvo i razvoj, stoga bi se osiguravanje istoga trebalo urediti na razini države kao jedno od primarnih zadataka s ciljem što kvalitetnijih usluga i programa za djecu. Osiguravanjem potonjeg, istovremeno se postiže i podizanje svijesti odraslih o pravima djece, što u konačnici vodi željenom ostvarenju zdravog okoliša za formiranje samosvjesne individue. Knjižnice, kao pružatelji raznih izvora informacija, trebaju postati sigurno boravište za svako dijete, a za što optimalnije ostvarivanje knjižničnih usluga i aktivnosti, morala bi se urediti državna obveza prema njima. Pravo na informaciju nije luksuz rezerviran za pojedince, nego neosporno pravo svakog djeteta i korak bliže njegovom samoodređenju.

Osim prava na informaciju, pismenost je još jedno od krucijalnih i neospornih prava koja se djeci trebaju omogućiti. Osim toga, pismenost je baza za uspješno djetetovo usvajanje svih daljnjih bitnih procesa te provođenja aktivnosti koje će mu pomoći u što kvalitetnijem sudjelovanju u zajednici, pa i ostvarivanju prava na informaciju. Uz pismenost se usko veže sposobnost čitanja i razumijevanja značenja informacije te se na temelju potonjeg formiraju vlastito mišljenje i stavovi, što je temelj za participiranje individue u društvu. Ukoliko

sposobnosti čitanja i pisanja nisu razvijene, ne može se ni očekivati samostalno odlučivanje pojedinca o bitnim društvenim pitanjima. Bez ikakve sumnje, usvajanje čitalačkih navika od najranije dobi najbolji je put održavanja i zadržavanja tih navika i u odrasloj dobi, a u konačnici, pismenost i raširenost čitanja u društvu smatraju se mjerilom uspješnog demokratskog sustava.

Slobodan pristup informacijama i budućnost knjižnica

Barbara M. Jones, u predavanju za zbornik „Slobodan pristup informacijama, 10. okrugli stol“⁴⁶, govori o važnosti knjižnica pri očuvanju intelektualne slobode. Pri tome objašnjava i stanje u kojemu se trenutno nalaze Sjedinjene Američke Države, u kojemu postoji opasnost od zatvaranja državnih knjižnica, te opisuje demonstracije koje su se održale u Washingtonu kako bi se zadržalo federalno i državno financiranje knjižnica pod geslom „Knjižnice – glasno u javnost“. Ured za intelektualnu slobodu porzalo je događanje nazvano tjedan „Izaberi privatnost“ iliti „Choose Privacy Week“. Jones potiče da i knjižničari u Hrvatkoj posjete mrežne stranice ove organizacije, te slobodno upotrijebe svu građu, brošure, videe, ideje za knjižnice za obrazovanje korisnika o pitanjima koja se tiču privatnosti, te održe radionice na tu temu u vlastitim knjižnicama.

Knjižnica u Seattleu može poslužiti kao dobar primjer knjižnice koja ima značajnu ulogu u današnjim teškim vremenima. Naime, dobili su financiranje za dodatno osoblje kako bi pomogli osobama koje traže posao. Tako mjesna vlast na neki način kroz knjižnicu pomaže nezaposlenima kako bi se što lakše informirali i došli do posla. Čak statistike idu u korist knjižnice tijekom teških razdoblja, jer tada ih posjećuje više korisnika.

Knjižnica bi u ovakvom viđenju bila ključna za promicanje građanske inicijative, a knjižničari veoma važni akteri, pošto studije pokazuju da su knjižnice uvijek među mjestima u zajednici kojima građani najviše vjeruju. Zato su idealna mjesta za održavanje rasprava oko važnih problema u društvu. U tom smislu knjižnice se realiziraju kao mjesto susreta i javnog govora, forumi razmjene misli i informacija. Takvi gradski skupovi i rasprave održavaju se u

⁴⁶ Jones, Barbara M. Intelektualna sloboda u teškim vremenima. //Slobodan pristup informacijama: 10.okrugli stol /zbornik radova. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str 9-16.

knjižnicama u brojnim gradovima i selima po SAD-u, a interesantno je to što se otvaranjem rasprave o kontroverznim temama i knjigama, daleko lakše i prije dolazi do smirenih rješenja, pa čak i do liberalnijih stavova nego što su to bili prije nego što se dopustio govor o kontroverznim ili ozbiljnijim temama.

Cenzura : zabranjene knjige

U SAD-u postoji i Centar za javni život (Center for Public Life) koji pruža podršku knjižničarima u narodnim, školskim i visokoškolskim knjižnicama za održavanje rasprava o kontroverznim odnosno teškim temama kao što su loše gospodarstvo, zdravstvena skrb itd.

Jedna od takvih tema su i zabranjene knjige, odnosno pitanje cenzure. Primjer koji Jones navodi je program Roditelji i odrasli komuniciraju kroz literaturu (Parents and Adults Communicate Through Literature) u srednjoj školi u Južnoj Karolini, pri čemu su roditelji mogli razgovarati o kontroverznim knjigama, a budući da su dobili pravo glasa, nisu ih zabranjivali. Pod pojmom kontroverzne ne misli se na pornografske knjige, već na knjige o društveno problematičnim temama, poput homoseksualnosti i maloljetničke spolne aktivnosti.

Kontroverznost ide toliko daleko da su u Meksiku spaljivane knjige „Harry Potter“, zbog vjerske problematike, dakle radi se o cenzuri koja definitivno nije opravdana u civiliziranom demokratskom društvu.

Na taj način, otvaranjem dijaloga, knjižničarka navedene knjižnice uspjela je sačuvati sve knjige na polici i na miran način se izboriti protiv cenzure, odnosno izboriti se za slobodan pristup informacijama.

Recentna dječja literatura pod zabranom

Interesantna je činjenica da su čak i u najnovije doba neke dječje knjige bile zabranjene u pojedinim zemljama, i to svjetski poznati i priznati bestsellere. Na ovoj listi koju je pripremila Nevena Zuber, osnivačica Kalibre – udruge za promicanje kulture čitanja kod djece i mladih, za Magazin Gradske knjižnice Rijeka nalazi se Mark Twain: *Pustolovine Huckleberryja Finna*. Knjiga je nakon tiskanja 1885. godine zabranjena u mnogim gradovima SAD-a, zbog pogrđnih riječi. Jedna od najzabranjivijih knjiga na svijetu, a ujedno i najprodavanijih je *Harry Potter* autorice J. K. Rowling i to zbog sadržaja koji uključuje magiju i vještičarenje koje vrijeđa konzervativne katolike. Zabranjen je u nekoliko škola u SAD-u. Kulturna knjiga i obavezna literatura u prvom razredu osnovne škole u Hrvatskoj: *Bajke* autora Jacob i Wilhelm Grimm bile su zabranjene u njemačkim školama nakon Drugog svjetskog rata jer su tijekom Trećeg Reicha korištene za nacističku propagandu. Početkom 20. stoljeća bile su zabranjene i u osnovnim školama u SAD-u zbog previše nasilja, rasizma i negativnog prikaza ženskih likova. Suprotno ovoj zabrani, koja je bila u službi jednakosti spolova, slijedi jedna veoma šovinistička zabrana Državnih knjižnica u Chicagu iz 1928. godine - L. Frank Baum: *Čarobnjak iz Oza* i to zato jer ženu prikazuje u ulozi snažnog vođe što se „protivi Bogu“. Zabranjena je bila i Roald Dahl: *Charlie i tvornica čokolade* jer propagira „jadnu životnu filozofiju“, te Shel Silverstein: *Dobro drvo / Dobro stablo / Drvo ima srce* zbog seksizma. Još nekoliko lektira u Hrvatskoj našlo se na listi zabranjenih knjiga u svijetu: A. A. Milne: *Medo Winnie zvani Pooh* 2006. g. zabranjena je širom SAD-a jer su životinje koje govore smatrane „uvredom prema Bogu“, a zabranjena je i u školama u Rusiji, Turskoj i Velikoj Britaniji jer je lik prašćića bio uvredljiv za Muslimane i smatrali su da knjiga „promiče nacizam“. E. B. White: *Šarlotina mrežadobila* je isti tretman. Knjiga *Alisa u Zemlji čudesa* Lewisa Carrolla bila je zabranjena u SAD-u jer su dušebrižnici pronašli u njoj nešto što su interpretirali kao aluzije o seksualnim fantazijama i masturbaciji i zbog straha da će djecu potaknuti na zloupotrebu droga, a u Kini jer „životinje ne mogu govoriti“. Knjiga iznimne društvene, povijesne i kulturološke vrijednosti *Dnevnik Anne Frank*, koja svjedoči o nacističkom progonu Židova u Drugom svjetskom ratu zabranjena je u školama u Virginiji čak nedavne 2010. godine zbog „tematiziranja seksualnosti i homoseksualnosti“. Ranije je knjiga bila zabranjena u nekim američkim školama jer je „predepresivna“.

Kako ne bismo i mi ostali oštećeni za domaći primjer zabranjivanja inače sasvim kvalitetne literature pobrinule su se vjerske udruge koje su optužile knjigu *Bum Tomica* autorice Silvije

Šesto za širenje pornografije. Na sreću, povjerenstvo Agencije za odgoj i obrazovanje ocijenilo je da Bum Tomica nije pornografija i da se opravdano nalazi na popisu (neobvezne) lektire za 4. razred osnovne škole.⁴⁷

Istraživanje o transparentnosti i dostupnosti informacija na mrežnim stranicama narodnih knjižnica u Primorsko – goranskoj županiji

Istraživanje sam provela potaknuta novim Zakonom o pristupu informacijama koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 15. veljače 2013. godine, a koji uključuje neke značajne izmjene u odnosu na stari Zakon. Najznačajnije izmjene su⁴⁸:

- jasnije su definirani pojmovi

- kao neovisno tijelo za zaštitu prava na pristup informacijama određen je Povjerenik za informiranje kojeg bira Hrvatski sabor kojem je i odgovoran za svoj rad, a Agencija za zaštitu osobnih podataka obavlja poslove neovisnog tijela do izbora Povjerenika⁴⁹.

- ojačana je funkcija neovisnog tijela za zaštitu prava na pristup informacijama kao drugostupanjskog tijela u rješavanju žalbi pri ostvarivanju prava na pristup informacijama

- uvodi se obveza tijela javne vlasti da nacрте propisa (ona tijela u čijoj je nadležnosti izrada nacрта zakona i podzakonskih akata) objavljuje na svojim internetskim stranicama radi provedbe javnog savjetovanja sa zainteresiranom javnosti

⁴⁷ Zuber, Nevena. Dječje knjige koje su bile zabranjene. Magazin Gradske knjižnice Rijeka. 20. srpnja 2013. URL: <http://gkr.hr/Magazin/Teme/Djecje-knjige-koje-su-bile-zabranjene> (3.4.2015.)

⁴⁸ Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Donesen novi zakon o Pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.mirovinsko.hr/default.aspx?id=3048>

⁴⁹ Izabran je Povjerenik - dr.sc. Anamariju Musa izabrao je Hrvatski sabor na sjednici održanoj 25. listopada 2013. godine

- detaljno se propisuje koje informacije su tijela javne vlasti dužna objaviti na svojim internetskim stranicama

- ugrađena je Direktiva 2003/98/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o ponovnoj uporabi informacija javnog sektora

- osnovan je Središnji katalog službenih dokumenata Republike Hrvatske i propisane obveze tijela javne vlasti. Tijela javne vlasti više nemaju obvezu ustrojavanja kataloga informacija koji se u primjeni pokazao neučinkovitim u smislu lakšeg pristupa informacijama

- propisuju se dulji rokovi (u korist podnositelja zahtjeva)

- Zakon je usklađen s Ustavom Republike Hrvatske. To je učinjeno radi ostvarivanja načela transparentnosti i slobodnog pristupa informacijama

- određene su prekršajne odredbe pa je ojačana ovlast neovisnog tijela jer mu je dana mogućnost i da neposredno izriče kaznu za određena kršenja Zakona.

Koje su to informacije koje su prema novom Zakonu o pravu na pristup informacijama precizno propisane?

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:

1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;

2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;

3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;

- 4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;
- 5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;
- 6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;
- 7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;
- 8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;
- 9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;
- 10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;
- 11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;
- 12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;
- 13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;
- 14) najčešće tražene informacije;
- 15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima).⁵⁰

Osim što su tijela javne vlasti dužne objaviti navedene informacije na svojim mrežnim stranicama, prema stavku 2. iste točke, dokumente iz stavka 1. točaka 2., 3. i 4. istog članka tijela javne vlasti dužna su dostaviti u Središnji katalog službenih dokumenata Republike

⁵⁰ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Hrvatske. To im je dužnost radi njihove trajne dostupnosti i ponovne uporabe informacija. Nadalje, tijelo javne vlasti u čijoj je nadležnosti donošenje zakonskih i podzakonskih propisa mora osim navedenih dostaviti i dokumente iz stavka 1. točke 1. navedenog članka. Poslove vođenja i održavanja Središnjeg kataloga službenih dokumenata Republike Hrvatske obavlja Hrvatska informacijsko-dokumentacijska referalna agencija (HIDRA).

Zanimljiva je i stavka 4. Članka 10. (4) koja objašnjava da „Odredbe ovog članka ne primjenjuju se na informacije za koje postoje ograničenja prava na pristup prema odredbama ovog Zakona.“⁵¹

Vođena zakonskim propisima, provela sam istraživanje objavljuju li narodne knjižnice Primorsko – goranske županije na svojim internetskim stranicama, kao što je to navedeno u Zakonu o pravu na pristup informacijama, članku 10. točki 1. sve zakonom propisane informacije. Istraživanje je obuhvatilo sve narodne knjižnice Primorsko – goranske županije, odnosno 16 knjižnica. Ispitivano je 20 elemenata, od kojih je 15 propisano Zakonom o pravu na pristup informacijama, čl.10. točkom1., a posljednjih 5 elemenata nazvano je *dodatnim istraživanjem* jer knjižnice nisu Zakonski dužne (kao kod prvih 15) objaviti navedene informacije, no smatram da te informacije mnogo govore o uključenosti marginalnih skupina i o savjesnosti knjižnica kao javnih ustanova prema članovima društva. Dodatno istraživanje ima za zadatak pokazati, osim dostupnosti informacija na internetu i lokalnu dostupnost informacijama korisnicima kojima je to inače otežano zbog određenih fizičkih ili socijalnih razloga (na primjer program za slijepe osobe, radionice za beskućnike uz edukaciju i slobodan/besplatan pristup znanju, posebni programi i odjeli prilagođeni djeci i manjinama.), ukoliko su takve informacije javno dostupne.

⁵¹ Isto

Istraživanje

Gradska knjižnica Bakar

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Gradska knjižnica Bakar Grad Bakar, Primorsko- goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Djelomično. Objavljen je samo „Pravilnik o zaštiti i obradi arhivskoga gradiva“ ⁵²
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Djelomično. Objavljeni su: „Statut GK Bakar i Odluka o službeniku za informiranje“ ⁵³
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Ne zasebno, no u proračunu se spominje dio planova i programa.
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Da. „Proračun za 2015. g.“ ⁵⁴
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Djelomično, objavljena vijest o samo jednoj donaciji, no bez visine iznosa.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih	Da, no samo ravnateljice. „Ravnateljica: Dolores Paro-Mikeli E-mail: knjiznica@gkbakar.hr, Telefon: 051 /

⁵² Gradska knjižnica Bakar. URL: <http://www.gkbakar.hr/o-knjiznici/dokumenti> (27.7.2015.)

⁵³ Isto

⁵⁴ Isto.

jedinica i njihovim podacima za kontakt;	761 – 263, Fax: 051 / 761 – 527 ⁵⁵
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da. „Katalog informacija“ ⁵⁶ . Pretraživ online katalog knjiga za posudbu.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da. Odluka o službeniku za informiranje i Katalog informacija.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne
14) najčešće tražene informacije;	Da, „Cjenik usluga i Pravilnik o unutarnjem redu“ ⁵⁷
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁵⁸	Da
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li	Knjižnica ima web stranicu, redovito je ažurirana, recentna, informativna, sadržava

⁵⁵ <http://www.gkbakar.hr/o-knjiznici/gradska-knjiznica-bakar>

⁵⁶ Gradska knjižnica Bakar. URL: <http://www.gkbakar.hr/o-knjiznici/dokumenti>

⁵⁷ <http://www.gkbakar.hr/clanstvo/usluge-i-cjenik>

⁵⁸ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

knjižnica online katalog?	vijesti, kulturna događanja i obavijesti. Ima online katalog. Web: http://www.gkbakar.hr/ Online katalog: http://gk.bakar.zaki.com.hr/pages/search.aspx?&currentPage=1&searchById=-1
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da, ima dječji kutak i dječje programe.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Gradska knjižnica Frane Petrića Cres

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Gradska knjižnica Frane Petrića Cres Grad Cres, Primorsko- goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Nedostupne informacije. Knjižnica nema službenu web stranicu. Na stranicama Grada Cresa postoje samo općenite informacije o

	knjižnici. Osnovne i statističke informacije o knjižnici mogu se pronaći na stranici: http://www.knjiznica.hr/cres , no nedostatni i zastarjeli (za 2011. godinu).
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Ne.
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Ne.
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Financijski izvještaji iz 2014. godine objavljeni na stranicama Grada Cresa: http://www.cres.hr/ustanove-knjiznica
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da.,,Adresa:Trg sv. Frane br. 8, 51557 Cres ravnatelj:Stefano Negovetić telefon:051 571-054 telefaks:051 571-054 e-mail:knjiznica-cres@ri.t-com.hr www:www e-katalog:http://gk.cres.zaki.com.hr ⁵⁹
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o	Ne

⁵⁹ <http://www.knjiznica.hr/mods/knjiznice/?id=247>

izvršavanju ugovora;	
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne
14) najčešće tražene informacije;	Ne.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁶⁰	Ne.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Knjižnica nema web stranicu, ali ima online katalog. Na službenoj stranici Grada Cresa objavljen samo broj telefona i adresa knjižnice. Online katalog: http://gk.cres.zaki.com.hr/pages/search.aspx?&currentPage=1&searchById=-1
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da.,Knjižnica ima povremene kulturno animacijske programe za djecu i odrasle ⁶¹
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.

⁶⁰ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

⁶¹ <http://www.knjiznica.hr/cres>

19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Gradska knjižnica Crikvenica

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Gradska knjižnica Crikvenica Grad Crikvenica, Primorsko- goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Da. Objavljeni: „Statut Javne ustanove Narodne knjižnice i čitaonice Crikvenica, te izmjene Statuta, Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe, Pravilnik za uporabu osobnih računala, Pravilnik o radu, Pravilnik o unutrašnjem ustrojstvu Gradske knjižnice Crikvenica, Pravilnik o koeficijantima za obračun plaće djelatnika Gradske knjižnice Crikvenica, Pravilnik o zaštiti knjižnične građe, Smjernica nabavne politike Gradske knjižnice Crikvenica“ ⁶²

⁶² <http://www.knjiznica-crikvenica.hr/index.php/o-nama/akti-knjinice>

2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Da. „Odluka o određivanju službenika za informiranje, Odluka o ustrojavanju Kataloga informacija Gradske knjižnice Crikvenica i Katalog informacija Gradske knjižnice Crikvenica, te obrazac kojim se podnosi Zahtjev za pristup informacijama.“ ⁶³
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Da. Objavljeno: „Financijsko izvješće za 2014.g.“ ⁶⁴
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Da. Objavljeno: „Obavijest o nepostojanju sukoba interesa, Naputak o zaprimanju ulaznih računa, Procedure stvaranja ugovornih obveza u Gradskoj knjižnici Crikvenica“ ⁶⁵
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da. Objavljene informacije i kontakti djelatnika: http://www.knjiznica-crikvenica.hr/index.php/o-nama/djelatnici
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. Objavljen: „Plan nabave“ ⁶⁶
10) obavijesti o raspisanim natječajima te	Ne.

⁶³ <http://www.knjiznica-crikvenica.hr/index.php/o-nama/pravo-na-pristup-informacijama>

⁶⁴ <http://www.knjiznica-crikvenica.hr/index.php/o-nama/akti-knjinice>

⁶⁵ <http://www.knjiznica-crikvenica.hr/index.php/o-nama/akti-knjinice>

⁶⁶ <http://www.knjiznica-crikvenica.hr/index.php/o-nama/plan-nabave>

natječajnu dokumentaciju;	
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da. Katalog informacija.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne
14) najčešće tražene informacije;	Da. Cjenik, Pravila posudbe.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁶⁷	Da. Vijesti, događanja i slično.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Knjižnica ima web stranicu: http://www.knjiznica-crikvenica.hr/ i online katalog: http://crikvenica.zaki.com.hr/pages/search.aspx?&currentPage=1&searchById=-1 . Informacije su vrlo recentne i opširne.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Knjižnica ima dječji kutak i dječje programe.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.

⁶⁷ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.
--	-----

Narodna knjižnica „Ivan Žagar“ Čabar

<p>Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:</p>	<p>Naziv knjižnice:</p> <p>Narodna knjižnica „Ivan Žagar“ Čabar</p> <p>Grad Čabar, Primorsko- goranska županija</p>
<p>1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;</p>	<p>Da. Iscrпно. Dokumenti knjižnice</p> <p>Zakoni</p> <p>Zakon o knjižnicama (NN 105/97, NN 5/98, NN 104/00) Zakon o ustanovama (NN 76/93, ispravak NN 29/97 , ispravak NN 47/99) Zakon o upravljanju javnim ustanovama u kulturi (NN 96/2001) Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN 69/99) Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 103/03, dopuna NN 118/06) Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 172/03) Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 167/03)</p> <p>Standardi</p> <p>Standardi za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (sa standardima za pokretne knjižnice – bibliobuse) (NN 58/99)</p>

Pravilnici

Pravilnik o Upisniku knjižnica i knjižnica u sastavu ([NN 139/98](#))

Pravilnik o polaganju stručnih ispita u knjižničarskoj struci s programom stručnih ispita ([NN 21/99](#))

Pravilnik o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj ([NN 43/2001](#))

Pravilnik o reviziji i otpisu knjižnične građe ([NN 21/02](#))

Pravilnik o zaštiti knjižnične građe ([NN 52/05](#))

Međunarodni dokumenti

UNESCO-v Manifest za narodne knjižnice

http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/UNESCOv_manifest_za_narodne_knjiznice.htm

Knjižnice i intelektualna sloboda, izjava IFLA/FAIFE (HKD Novosti, 1999, 13, str. 11)

<http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/kiis.htm>

IFLA -in manifest o internetu

http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/IFLA_manifest_o_Internetu.htm

IFLA-ina izjava o transparentnosti, kvalitetnom upravljanju i antikorupciji

<http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/209>

IFLA – ine Smjernice za knjižnične usluge za djecu

<http://www.ifla.org/files/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/guidelines-for-childrens-libraries-services-hr.pdf>

IFLA -ine Smjernice za građu laganu za čitanje

[Smjernice za građu laganu za čitanje \(pdf dokument, 237,61 kB\)](#)

IFLA -ine smjernice za knjižnične usluge za osobe s demencijom

[Smjernice za knjižnične usluge za osobe s demencijom \(pdf dokument, 469,30 kB\)](#)

IFLA – Pristup knjižnicama za osobe s invaliditetom : lista za samoprocjenu

[Pristup knjižnicama za osobe s invaliditetom \(pdf dokument, 69,88 kB\)](#)

IFLA – Primjena istraživanja u promicanju pismenosti i čitanja: smjernice za knjižničare

[Primjena istraživanja u promicanju pismenosti](#)

	<p>(pdf dokument, 316,63 kB)</p> <p>IFLA-in etički kodeks za knjižničare i druge informacijske stručnjake http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/647</p> <p>IFLA-in manifest o knjižničnoj statistici http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/420</p> <p>Pravo na e-čitanje (EBLIDA) http://www.hkdrustvo.hr/hkdnovosti/clanak/718</p>
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	<p>Da.- Statut Narodne knjižnice "Ivan Žagar" Čabar (pročišćeni tekst)</p> <p>- Pravilnik o radu Narodne knjižnice "Ivan Žagar" Čabar</p> <p>- Pravilnik o načinu korištenja knjižne građe i usluga Narodne knjižnice "Ivan Žagar" Čabar</p> <p>- Pravilnik za korištenje interneta, osobnih računala i neknjižne građe u Narodnoj knjižnici "Ivan Žagar" Čabar</p>
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Da, „ Financijski izvještaj Narodne knjižnice "Ivan Žagar" Čabar za 2014. godinu “
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne, osim financijskog izvještaja.
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne, objavljena je samo „ Procedura stvaranja ugovornih obveza u Narodnoj knjižnici "Ivan Žagar" Čabar “
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	<p>Da, „NARODNA KNJIŽNICA IVAN ŽAGAR Sjedište: Čabar, Narodnog oslobođenja 2</p> <p>Ravnateljica: Sintija Žurga Paripović, mag.bibl.</p> <p>Tel: 051/821-412 Fax: 051/821-137</p> <p>e-mail: s.zurgaparipovic@cabar.hr“</p>
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica	Ne

tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da: Katalog informacija "Narodne knjižnice" Ivan Žagar" Čabar Pretraživ online katalog knjiga za posudbu.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da. Može se ispuniti Zahtjev za pristup informacijama i Zahtjev za ponovnu uporabu informacija, a objavljen je i Katalog informacija "Narodne knjižnice" Ivan Žagar" Čabar
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne
14) najčešće tražene informacije;	Da, općeniti podaci o knjižnici, odjelima i pravilima posudbe.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁶⁸	Ne.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Knjižnica nema web stranicu, već se informacije o knjižnici mogu naći na stranicama Grada Čabra. Ima online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili	Da, ima dječji odjel, kao i odjel za roditelje i bebe, ali nema informacija o programima za

⁶⁸ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

najavljene na svojoj web stranici?	djecu. Piše samo da se prostor može koristiti za kraća predavanja, no nema više informacija o temi i namijeni.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Narodna knjižnica i čitaonica Delnice

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Narodna knjižnica i čitaonica Delnice Delnice, Primorsko – goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Ne
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne
4) godišnje planove, programe, strategije,	Da, FINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2014.

upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	GODINU.
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da, NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA DELNICE Ante Starčevića 10, 51300 DELNICE tel./faks: 051/812 430 e-mail: knjiznica-delnice@ri.t-com.hr knjiznicadelnice@gmail.com Ravnateljica : Indira Rački Joskić, prof. i dipl. bibl. Zaposlenici: Olgica Glad, prof. i dipl.bibl. i Ivana Pleše, prof.
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da, Plan nabave za 2015. , Procedura stvaranja ugovornih obveza i Procedura zaprimanja, kontrole i provjere računa, plaćanje po računima .
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da, Odluka o imenovanju službenika za informiranje i Pristup informacijama-OBRAZAC
13) visinu naknade za pristup informacijama i	Ne

ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	
14) najčešće tražene informacije;	Da, radno vrijeme, cjenik i pravila posudbe.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁶⁹	Da, knjižnica obiluje programima te detaljno i kvalitetno izvještava javnost o tome.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da, recentne informacije, događanja, informativno i opširno. Knjižnica nema online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da, knjižnica ima objavljene informacije o brojnim kulturnim programima za odrasle i programima za djecu. Ima odjel za djecu i mlade te odjel za predškolce s igraonicom.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne. No, socijalno je osjetljiva - godišnja članarina za nezaposlene je 25 kn, a česte su i akcije te članarina može biti i besplatna. Objavljeno je također i da je članarina inače 60 kn, a za drugog člana obitelji iznosi 20 kn što je vrlo pristupačna cijena.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepu i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne

⁶⁹ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Narodna knjižnica Kostrena

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Narodna knjižnica Kostrena Kostrena, Primorsko – goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Ne
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Da. Plan nabave za 2015.godinu ⁷⁰
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da. Djelatnici: Dragana Vučinić, dipl. knjižničarka, ravnateljica i Snježana Lazar, pomoćna knjižničarka.
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove	Ne

⁷⁰ <http://www.knjiznica-kostrena.hr/dokumenti/plan-nabave-2015.pdf>

nadležnosti;	
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne
14) najčešće tražene informacije;	Da. Radno vrijeme, pravila posudbe i cjenik, knjiga mjeseca, adresa te formular za postavljanje upita ili prijedloga.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁷¹	Da, vijesti o događanjima i aktivnostima u knjižnici.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Ima web stranicu. O događanjima u knjižnici ima tek nekoliko informacija i izvještaja. Knjižnica ima online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da, odjel za djecu i mlade te kutak za najmlađe.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj	Nema. Ali ima pristupačnu godišnju članarinu 40 kn, 20 kn za drugog člana obitelji,

⁷¹ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

web stranici?	umirovljenike i nezaposlene, te besplatan upis za prvašice.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne

Narodna knjižnica i čitaonica Kraljevica

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Narodna knjižnica i čitaonica Kraljevica Kraljevica, Primorsko – goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne.
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Ne.
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Ne.

5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne.
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Ne.
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne.
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da. Radno vrijeme, pravila posube, članarina.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁷²	Ne.

⁷² Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Knjižnica nema svoju web stranicu, niti online katalog. Jedini podaci o knjižnici se mogu pronaći na stranicama Grada Kraljevice, i to samo adresa i telefon, te link za zastarjele statističke podatke o knjižnici iz 2006. godine ⁷³ .
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Objavljeno da ima dječji odjel i dječje tematske programe, no nema više podataka ni vijesti o istima.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Narodna knjižnica Krk

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Narodna knjižnica Krk Krk, Primorsko – goranska županija
--	--

⁷³ <http://www.knjiznica.hr/kraljevica>

1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne.
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Ne.
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Da, Financijska izvješća: „ Izvještaji proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika za 2014. godinu , Bilješke uz financijska izvješća za 2014. godinu , Financijska izvješća 1-3 2015 , Financijska izvješća 1-6 2015 , Bilješke uz financijska izvješća 1-3 2015 , Bilješke uz financijska izvješća 1-6 2015 , Izvješće o ostvarenju prihoda i rashoda 1-6 2015 . ⁷⁴
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Da. „ Procedura zaprimanja računa , Procedura stvaranja ugovornih obveza , Izjava o nepostojanju sukoba interesa . ⁷⁵
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Nema informacija o unutarnjem ustrojstvu, niti imena čelnika tijela. Objavljena je jedino adresa i kontakt knjižnice: „Kvarnerska 23 51500 Krk Tel: 051 221 149

⁷⁴ <http://www.gk-krk.hr/gkk.asp>

⁷⁵ <http://www.gk-krk.hr/gkk.asp>

	<p>E-mail: info@gkk-krk.hr⁷⁶</p> <p>Na stranicama portala www.knjiznica.hr nalazim statistiku svih narodnih knjižnica u RH iz 2006. godine te tamo piše da je ravnateljica Ivančica Justinić, što može biti zastarjeo i netočan podatak jer je star gotovo deset godina.</p>
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. Plan nabave ⁷⁷ .
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da. Knjižnica objavljuje statistiku najčitanijih naslova, statistiku korisnika, radno vrijeme, adresu i kontakt.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za	Djelomično. Veoma malo informacija o drugim

⁷⁶ <http://www.gk-krk.hr/gkk.asp>

⁷⁷ <http://www.gk-krk.hr/docs/plannabave2015.pdf>

javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁷⁸	aktivnostima, osim objavljene činjenice da se organiziraju kulturna događanja, no bez daljnjeg opisa koja i kada.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Knjižnica odnedavno ima web stranicu http://www.gk-krk.hr/gkk.asp . Stranica je izuzetno moderna i interesantna, te obiluje korisnim informacijama. Ipak, još je u fazi testiranja, te još nije u cjelosti potpuna. Knjižnica ima online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Piše da knjižnicu koriste studenti, djeca ali i najmlađi, te da se organiziraju književne večeri, promocije knjiga i slično. Nema više informacija niti vijesti o pojedinim događanjima.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

⁷⁸ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj

<p>Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:</p>	<p>Naziv knjižnice:</p> <p>Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj</p> <p>Mali Lošinj, Primorsko – goranska županija</p>
<p>1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;</p>	<p>Ne.</p>
<p>2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;</p>	<p>Da. Akti knjižnice: „Statut Gradske knjižnice i čitaonice Mali Lošinj“, Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe„⁷⁹</p>
<p>3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;</p>	<p>Ne.</p>
<p>4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;</p>	<p>Da. „Godišnje financijsko izvješće za 2014.„⁸⁰</p>
<p>5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;</p>	<p>Ne.</p>
<p>6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;</p>	<p>Ne.</p>
<p>7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;</p>	<p>Da. U Katalogu informacija objavljenom na web stranici knjižnice su objavljene informacije: „Naziv tijela javne vlasti: Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj Adresa sjedišta: Zagrebačka 2, 51 550 Mali Lošinj Odgovorna osoba: Armida Vlašić, ravnateljica www.knjiznica-losinj.hr E-mail: knjiznica-losinj@ri.t-com.hr Faks: 051 520 071“⁸¹</p>

⁷⁹ http://knjiznica-losinj.hr/akti_knjiznice.asp

⁸⁰ http://knjiznica-losinj.hr/akti_knjiznice.asp

⁸¹ http://knjiznica-losinj.hr/katalog_informacija.pdf

8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. " GKIČ - Plan nabave 2013. , GKIČ - Izmjene i dopune plana nabave 2012. , Izmjene i dopune plana nabave za 2013. godinu , GK izmjene i dopune plana nabave za 2013. godinu , GK - Plan nabave 2014. , Registar ugovora JN 2013. , Obveza iz zakona o javnoj nabavi , Izmjene i dopune plana nabave za 2014. , Izmjene i dopune plana bagatelne nabave za 2014. , Plan bagatelne nabave za 2015. " ⁸²
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da. „ Odluka o ustrojavanju Kataloga informacija GKIČ Mali Lošinj , Katalog informacija GKIČ Mali Lošinj „ ⁸³
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da. „, Zahtjev - obrazac za ostvarivanje prava na pristup informacijama , Odluka o imenovanju službenika za informiranje .“ ⁸⁴
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da, knjižnica objavljuje sve potrebne podatke (radno vrijeme, pravilnik posudbe, cjenik, top lista knjiga, novi naslovi i slično) na vrlo logičan način lak za pretraživanje s opširnim i jasnim informacijama te atraktivnim

⁸² http://knjiznica-losinj.hr/akti_knjiznice.asp

⁸³ Isto.

⁸⁴ http://knjiznica-losinj.hr/akti_knjiznice.asp

	fotografijama.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁸⁵	Da. Knjižnica objavljuje podatke o događanjima, kazališnim predstavama na ljetnoj pozornici knjižnice, izložbama, radionicama i slično.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da, knjižnica obiluje recentnim informacijama o događanjima u knjižnici. Vrlo atraktivno posložen sadržaj s mnogo fotografija. Knjižnica ima bogat kulturni i obrazovni program (kazališne predstave, likovne radionice, izložbe i drugo). Ima online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Knjižnica ima odjel za djecu i mlade i odjel za najmlađe. Objavljene su obavijesti o dječjim programima i kreativim radionicama.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

⁸⁵ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski

<p>Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:</p>	<p>Naziv knjižnice:</p> <p>Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski</p> <p>Novi Vinodolski, Primorsko – goranska županija</p>
<p>1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;</p>	<p>Ne.</p>
<p>2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;</p>	<p>Ne.</p>
<p>3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;</p>	<p>Ne.</p>
<p>4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;</p>	<p>Ne.</p>
<p>5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;</p>	<p>Ne.</p>
<p>6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;</p>	<p>Ne.</p>
<p>7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;</p>	<p>Ne na službenoj stranici knjižnice („Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski • 51250 Novi Vinodolski, Trg Vinodolskog zakona 1 • 051 244-413“⁸⁶), no na Portalu narodnih knjižnica Hrvatske (www.knjiznice.hr) piše podatak da je ravnateljica Barbara Kalanj Butković, što može biti i zastarjeo podatak⁸⁷.</p>

⁸⁶ <http://nck.hr/>

⁸⁷ <http://www.knjiznica.hr/mods/knjiznice/?id=308>

8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. Plan nabave. ⁸⁸
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da. Cjenik, radno vrijeme, kontakt, događanja u knjižnici i slično.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁸⁹	Da. Knjižnica pruža informacije o drugim kulturnim događanjima koje organizira. Knjižnica također ima nakladničku djelatnost i blog.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li	Da. Knjižnica ima modernu, lako pretraživu internet stranicu s recentnim sadržajima i

⁸⁸ <http://nck.hr/plan-nabave>

⁸⁹ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

knjižnica online katalog?	kalendarskom događanja. Knjižnica ima online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Knjižnica ima odjel i programe za djecu. Knjižnica ima „Dječju igraonicu“ za čitanje priča, te pričanje i oslikavanje na tu temu jedan sat tjedno tijekom školske godine.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Gradska knjižnica i čitaonica "Viktor Car Emin" Opatija

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Gradska knjižnica i čitaonica "Viktor Car Emin" Opatija Opatija, Primorsko – goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne.
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se	Da. Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe. ⁹⁰ , Statut knjižnice (pdf) ,

⁹⁰ <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/Vodic-za-korisnike/Clanstvo-i-uvjeti-koristenja.aspx>

utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	Pravilnik-o-radu (pdf) , PRAVILNIK-O-ARHIVSKOJ-GRADI (pdf) ⁹¹
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Da. „ Fin-izvjestaj-2014 (pdf) , KNJIZ-bilj-2014-BILANCA (doc) , KNJIZ-bilj-PR-RAS-2014 (doc) , Izjava-cl-13-ZJN-celnik-sukob (pdf) „ ⁹²
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne.
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da. „Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor Car Emin“ Opatija, Nikole Tesle 2, 51410 Opatija tel./faks: 051 711-511, posudba: 051/712-987 www.gk-opatija.hr , upiti@gk-opatija.hr , rezervacija@gk-opatija.hr Ravnateljica: Suzana Šturm-Kržić, dipl. knjižničarka e-mail: ravnatelj@gk-opatija.hr „ ⁹³
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o	Ne.

⁹¹ <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/O-knjiznici/Akti-knjiznice-%28Statut%29.aspx>

⁹² <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/O-knjiznici/Akti-knjiznice-%28Statut%29.aspx>

⁹³ <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/O-knjiznici/Osobna-iskaznica.aspx>

radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. „ 2015-Plan-nabave-knjiznica (pdf) , Procedura zaprimanja (pdf) , Procedura stvaranja ugovornih obveza (pdf) „ ⁹⁴
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da. Ogranci, odjeli, radno vrijeme, članarine, zbirke, preporuke knjiga i slično.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ⁹⁵	Djelomično. Podataka o događanjima nema, odnosno ima iznimno malo i zastarjeli su.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da. Općenite informacije o knjižnici su napisane, no vijesti o događanjima u knjižnici su zastarjele (iz 2013.godine) i nedostatne. Knjižnica ima ogranke, te svaki ogranak ima svoj online katalog, no nema zasebne web stranice.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili	Da. „Odjel za djecu i mladež u Opatiji dobio je ime Halugica. Redovni program dječjeg odjela:

⁹⁴ <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/O-knjiznici/Akti-knjiznice-%28Statut%29.aspx>

⁹⁵ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

najavljene na svojoj web stranici?	pričaonice za predškolce / petkom, 17:30h/ priča+radionica i igraonica na njemačkom jeziku za predškolce / utorkom, 17:30h ⁹⁶
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne. No, knjižnica daje besplatnu godišnju članarinu vojnim ratnim invalidima i umirovljenicima, a popust učenicima i drugim članovima iste obitelji.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Napomena: Ogranci knjižnice Viktor Car Emin Opatija su: Knjižnica Matulji, Knjižnica Lovran, Knjižnica Kastav i Knjižnica Mošćenička Draga. Svaka ima online katalog i osnovne informacije, kontakt, statističke podatke o knjižnici, radno vrijeme i povijest knjižnice.

Gradska knjižnica Rab

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Gradska knjižnica Rab Grad Rab, Primorsko – goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne.
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za	Da: „Statut Gradske knjižnice Rab (08. prosinca 2006.)

⁹⁶ <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/Odjeli-i-zbirke/Odjel-za-djecu-i-mladez.aspx>

<p>njihovo donošenje;</p>	<p>Izmjene i dopune Statuta Gradske knjižnice Rab (16. travnja 2014.)</p> <p>Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe (20. ožujka 2012.)</p> <p>Pravilnik o zaštiti i obradi arhivskog gradiva (28. prosinca 2012.)⁹⁷</p> <p>Nadalje, navedeni su i sljedeći dokumenti, no nisu dostupni javnosti putem interent stranice:</p> <p>Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Gradske knjižnice Rab (12. veljače 2008.)</p> <p>Pravilnik o radu (12. veljače 2008.)</p> <p>Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o radu (22. srpnja 2011.)</p> <p>Pravilnik o plaćama (08. lipnja 2007.)</p> <p>Izmjene Pravilnika o plaćama (18. kolovoza 2008.)</p> <p>Druge izmjene Pravilnika o plaćama (15. siječnja 2009.)</p>
<p>3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;</p>	<p>Ne.</p>
<p>4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;</p>	<p>Da: „Plan nabave Gradske knjižnice Rab za 2015. godinu</p> <p>Financijski plan 2015.pdf</p> <p>Financijsko izvješće 2014.xls⁹⁸</p>
<p>5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;</p>	<p>Da: „Izvršenje proračuna 2014.pdf⁹⁹</p>
<p>6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;</p>	<p>Ne.</p>

⁹⁷ Tekst je poveznica do dokumenata

⁹⁸ Isto.

⁹⁹ Isto.

7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da, samo kontakt i ravnateljica: GRADSKA KNJIŽNICA RAB GORNJA ULICA 21 51280 RAB tel./fax. 00 385 51 726-035 e-mail: knjiznica@gk-rab.hr Ravnateljica: Lidija Domijan Šipovac, dipl. knjižničar
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne.
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da: Odluka o ustrojavanju Kataloga informacija Gradske knjižnice Rab (30. siječnja 2012.) ¹⁰⁰ Katalog informacija Gradske knjižnice Rab (siječanj 2012.) ¹⁰¹
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da: Odluka o određivanju službenika za informiranje (30. siječnja 2012.) ¹⁰² Zahtjev za pristup informacijama ¹⁰³
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog	Ne.

¹⁰⁰ Tekst je poveznica do dokumenta

¹⁰¹ Tekst je poveznica do dokumenta

¹⁰² Tekst je poveznica do dokumenta

¹⁰³ Isto.

Zakona;	
14) najčešće tražene informacije;	Da, članarina, katalog, radno vrijeme, galerija događanja i slično.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ¹⁰⁴	Da. Knjižnica nudi informacije o čitateljskom klubu, bookcrossingu, dječjim radionicama, galeriju slika događanja,
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da. Moderno uređena internet stranica s galerijom atraktivnih fotografija na naslovnoj stranici.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Knjižnica nudi likovno – literarne kreativne radionice koje vode vanjski suradnici (dječje odgajateljice iz vrtića).
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepce i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

¹⁰⁴ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Gradska knjižnica Rijeka

<p>Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:</p>	<p>Naziv knjižnice:</p> <p>Gradska knjižnica Rijeka</p> <p>Grad Rijeka, Primorsko – goranska županija</p>
<p>1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;</p>	<p>Ne.</p>
<p>2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;</p>	<p>Da: „Statut Gradske knjižnice Rijeka (pdf dokument, 112,87 kB)</p> <p>Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu Gradske knjižnice Rijeka (pdf dokument, 165,22 kB)</p> <p>Izmjene i dopune Pravilnika o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe u Gradskoj knjižnici Rijeka (pdf dokument, 78,08 kB)</p> <p>Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe u Gradskoj knjižnici Rijeka-pročišćeni tekst (pdf dokument, 138,32 kB)</p> <p>Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe u Gradskoj knjižnici Rijeka (pdf dokument, 114,80 kB)</p> <p>Načela usluge pristupa internetu u Gradskoj knjižnici Rijeka (pdf dokument, 25,82 kB)</p> <p>Pravilnik o zaštiti i obradi arhivskog gradiva (pdf dokument, 78,57 kB)</p> <p>Pravilnik o pružanju usluga i korištenju knjižnične građe (pdf dokument, 75,43 kB)</p> <p>Pravila o korištenju interneta i osobnih računala (pdf dokument, 28,49 kB)¹⁰⁵</p>
<p>3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;</p>	<p>Ne.</p>
<p>4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;</p>	<p>Da: „Financijski plan 2015.g. (pdf dokument, 59,29 kB)</p> <p>I. Izmjene i dopune Financijskog plana GKR za 2015.g. (pdf dokument, 64,00 kB)</p> <p>Polugodišnje izvješće o radu Gradske knjižnice</p>

¹⁰⁵ Tekst je poveznica na dokumente

	<p>Rijeka (pdf dokument, 253,49 kB)</p> <p>Financijski plan GKR za 2014.g. (pdf dokument, 59,16 kB)</p> <p>I. Izmjene i dopune Financijskog plana GKR za 2014.g. (pdf dokument, 61,17 kB)</p> <p>Financijsko izvješće za 2014. godinu (pdf dokument, 336,44 kB)</p> <p>Izvješće o radu za 2014. (word dokument, 279,50 kB)</p> <p>Strateški plan Gradske knjižnice Rijeka 2013. - 2015. (pdf dokument, 121,73 kB)</p> <p>Financijsko izvješće za 2013.g. (pdf dokument, 64,29 kB)</p> <p>Izvješće o radu za 2013.godinu (pdf dokument, 220,35 kB)</p> <p>Financijski plan GKR za 2013.g. (pdf dokument, 59,65 kB)</p> <p>I. Izmjene i dopune Financijskog plana GKR za 2013.g. (pdf dokument, 62,22 kB)</p> <p>II. Izmjene i dopune Financijskog plana GKR za 2013.g. (pdf dokument, 62,75 kB)</p> <p>Izvješće Državne revizije o obavljenoj reviziji u Gradskoj knjižnici Rijeka za 2013. godinu (pdf dokument, 287,41 kB) ¹⁰⁶</p>
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Da: „ Izvještaji proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika (excel dokument, 1,26 MB)“ ¹⁰⁷
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne. No, knjižnica ima opširne i jasne informacije o mogućnosti doniranja.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da. Knjižnica objavljuje biografiju uz fotografiju svakog zaposlenika knjižnice po odjelima u kojima rade i sve potrebne kontakte. Nadalje, GKRI objavljuje i da je ravnateljica dipl. knjižničarka Gorana Tuškan Mihočić, a „aktualno Upravno vijeće Gradske knjižnice Rijeka konstituirano je 30. listopada 2009. i čine ga sljedeći članovi: 1. Sandra Krpan (predsjednica Upravnog vijeća) 2. Ljubica Stojanović (zamjena za Ljiljanu

¹⁰⁶ Tekst je poveznica na dokumente

¹⁰⁷ Isto.

	Cvjetović) 3. Ljiljana Črnjar (član Upravnog vijeća iz reda stručnog osoblja Knjižnice) ¹⁰⁸
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Da. „Zapisnici sjednica Upravnog vijeća Gradske knjižnice Rijeka 2014.g. Zapisnici sjednica Upravnog vijeća Gradske knjižnice Rijeka 2013.g. Zapisnici sjednica Upravnog vijeća Gradske knjižnice Rijeka 2015. g.“ ¹⁰⁹
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. „ Plan nabave za 2015.g. (pdf dokument, 91,88 kB) I. Izmjene i dopune Plana nabave GKR za 2015.g. (pdf dokument, 81,63 kB) “ ¹¹⁰
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Da.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da. „ Registar ugovora o javnoj nabavi i okvirnih sporazuma (pdf dokument, 79,95 kB) “ ¹¹¹
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da. Svi podaci o službeniku za informiranje su navedeni kao i „ Obrazac zahtjeva za pristup informacijama (pdf dokument, 52,43 kB) “ ¹¹² . Također su objavljene i informacije o službeniku koji se brine za zaštitu osobnih podataka.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Da. Obrazac, uvjeti i naknada su navedeni. “ Obrazac zahtjeva za ponovnu uporabu informacija (pdf dokument, 52,72 kB)“ ¹¹³
14) najčešće tražene informacije;	Da. Navedeni su zapisnici sjednica u zasebnoj rubrici te i ostale informacije: članarina, radno

¹⁰⁸ <http://gkr.hr/O-nama/Sluzbene-informacije>

¹⁰⁹ Tekst je poveznica na dokumente

¹¹⁰ Tekst je poveznica na dokumente

¹¹¹ Isto.

¹¹² Isto.

¹¹³ Isto.

	vrijeme, događanja i brojne druge informacije
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ¹¹⁴	Da. Knjižnica obiluje programima i aktivnostima te ima recentne i obilne informacije u obliku članaka na svojim internetskim stranicama, magazin, digitalnu knjižnicu i brojne druge podatke.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da. Web stranica je izuzetno sređena s dostatnim informacijama po Zakonu o pravu na pristup informacijama, ali i više od toga. Knjižnica ima brojne programe i iscrpne informacije i članke. Ima online katalog.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Zbog svoje veličine knjižnica ima zaseban dječji odjel „Stribor“ na drugoj lokaciji s bogatim programom, radionicama, dječjom literaturom koji također objavljuje recentne informacije na internet stranici.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Da. Program „Živa knjiga“ uključuje članove marginalnih skupina: predstavnice i predstavnike različitih etničkih i rasnih skupina, seksualnih i rodni manjina te njihove roditelje, osobe s različitim invaliditetom, beskućnike i beskućnice, strance, koji (privremeno ili već duže vrijeme) žive u Hrvatskoj, roditelje djece s poteškoćama u razvoju, albino osobe...sve oni koji se prepoznaju i voljeli bi obogatiti knjižnicu svojom životnom pričom. Članarina za nezaposlene i za invalide rata iznosi 25 kn.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju	Da. Ogranak Gradske knjižnice Rijeka -

¹¹⁴ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	„Zamet“ ima program za slijepe „Daisy“.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Da. Program „Živa knjiga“.

Napomena 1: Gradska knjižnica Rijeka u sastavu okuplja Središnji odjel "Palača Modello", Središnji odjel "Filodrammatica", Dječji odjel Stribor, Odjel periodike, Narodnu čitaonica, Gradski bibliobus, Županijski bibliobus, Ogranak Drenova, Ogranak Turnić, Ogranak Zamet i Knjižnicu Čavle.

Napomena 2: Od 1. srpnja 2015. godine Knjižnica Čavle postaje u potpunosti integrirana u sustav Gradske knjižnice Rijeka. To znači i da korisnici Knjižnice Čavle svojom iskaznicom mogu koristiti sve usluge GKR-a i obrnuto – korisnici GKR-a svojom iskaznicom usluge Knjižnice Čavle. Osnovne informacije o knjižnici navedene su na stranicama Gradske knjižnice Rijeka kojoj je pripojena, te na web stranici Općine Čavle. Knjižnica nema zasebnu vlastitu web stranicu, a time ni ostale tražene informacije. No, s obzirom da je sada sastavnica GKRI na nju se odnose sve navedene informacije na glavnoj stranici GKRI te time nema nedostajućih podataka.

Narodna knjižnica i čitaonica Bribir

Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:	Naziv knjižnice: Narodna knjižnica i čitaonica Bribir Bribir, Primorsko – goranska županija
1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;	Ne.
2) opće akte i odluke koje donose, kojima se	Ne.

utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;	
3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Ne.
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne.
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Ne.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Ne.
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne.
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika	Ne.

za informiranje;	
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Ne.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ¹¹⁵	Ne.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da. Knjižnica je u stvaranju web stranice, te trenutačno ima objavljenu samo vijest da je stranica u izradi, poveznicu za online katalog i nekoliko poveznica na vijesti Gradske knjižnice Rijeka i na općinu Bribir. ¹¹⁶ Knjižnica ima online katalog i svoju Facebook stranicu.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Ne.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

¹¹⁵ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

¹¹⁶ <http://knjiznice.nsk.hr/bribir/>

Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“

<p>Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:</p>	<p>Naziv knjižnice:</p> <p>Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“</p> <p>Viškovo, Primorsko – goranska županija</p>
<p>1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;</p>	<p>Da. Objavljen je: „Etički kodeks Hrvatskog knjižničarskog društva:</p> <p>http://www.hkdrustvo.hr/hr/eticki_kodeks/“</p> <p>Navedeni su zakoni, no nisu stavljene poveznice odnosno dokumenti zakona: „Svoje djelovanje Knjižnica temelji na zakonskim propisima i odredbama (Zakon o knjižnicama, Zakon o pravu na pristup informacijama, Standardi za narodne knjižnice) i pravilnicima struke te međunarodnim smjernicama međunarodnih strukovnih organizacija.“</p>
<p>2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;</p>	<p>Da. Objavljen je „Statut Javne ustanove Narodne knjižnice i čitaonice Halubajska zora:</p> <p>http://www.opcina-viskovo.hr/www.opcina-viskovo.hr/files/43/43249467-2df0-4ff4-b661-d702e6250fc8.pdf“</p> <p>Spomenuti su, no nisu objavljeni i „Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i načinu rada Javne ustanove Narodne knjižnice i čitaonice Halubajska zora i Pravilnik o radu Javne ustanove Narodne knjižnice i čitaonice Halubajska zora“</p>

3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;	Ne.
4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;	Da. Financijski plan proračunskog korisnika za 2014.
5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;	Ne.
6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;	Da. Objavljena je donacija Zagrebačke banke u iznosu od 20 000 kn.
7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;	Da. Ravnateljica: Branka Miočić. Telefon: 051/ 682-404. Web: www.halubajska-zora.hr i http://www.halubajska-zora.hr/Ogranak_Viskovo.htm . Djelatnici: Danijela Pešić, dipl. knjižničarka i Ivana Perak dipl. knjižničarka.
8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;	Ne.
9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Da. Plan nabave. Procedura stvaranja ugovornih obveza. Procedura zaprimanje računa.
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Da. Katalog informacija: http://www.halubajska-zora.hr/katalog%20informacija.pdf
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Da. Odluka o ustrojavanju kataloga informacija, Odluka o određivanju službenika za informiranje, Zahtjev za pristup informacijama.

13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da. Radno vrijeme, članarina i kontakti.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ¹¹⁷	Da. Knjižnica objavljuje informacije o događanjima i aktivnostima. Knjižnica organizira/ugošćuje kazališne predstave, izložbe, radionice, predavanja i slično.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da. Knjižnica ima online katalog, kao i recentne informacije o knjižnici i o događanjima.
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Odjel knjiga za djecu i mladež i Odjel za najmlađe. Ima radionice, kvizove, pričaonice i predstave namijenjene djeci.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	Ne, ali knjižnica povremeno nudi posebne popuste i besplatne članarine prvašićima, studentima i umirovljenicima te oprost duga u vremenu Mjeseca knjige.
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepu i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne, ali knjižnica ima stalne akcije: „– za invalide (uz potvrdu), za dobrovoljne darivatelje krvi: žene – za 35. darivanje, muškarci – za 50. darivanje, za prvi rođendan djeteta“
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

¹¹⁷ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

Gradska knjižnica Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko

<p>Prema Članku 10., točki 1. Zakona o pravu na pristup informacijama „tijela javne vlasti obvezna su na internetskim stranicama objaviti na lako pretraživ način:</p>	<p>Naziv knjižnice:</p> <p>Gradska knjižnica Ivan Goran Kovačić Vrbovsko</p> <p>Vrbovsko, Primorsko – goranska županija</p>
<p>1) zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada;</p>	<p>Ne.</p>
<p>2) opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje;</p>	<p>Ne.</p>
<p>3) nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona;</p>	<p>Ne.</p>
<p>4) godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti;</p>	<p>Ne.</p>
<p>5) podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna;</p>	<p>Ne.</p>
<p>6) informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa;</p>	<p>Ne.</p>
<p>7) informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt;</p>	<p>Ne.</p>
<p>8) zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti;</p>	<p>Ne.</p>

9) informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora;	Ne.
10) obavijesti o raspisanim natječajima te natječajnu dokumentaciju;	Ne.
11) registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa;	Ne.
12) obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje;	Ne.
13) visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona;	Ne.
14) najčešće tražene informacije;	Da. Radno vrijeme Knjižnice, kontakt i događanja u knjižnici.
15) ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima). ¹¹⁸	Da. Vijesti o aktivnostima u Knjižnici.
Dodatno istraživanje:	
16.) Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?	Da. Informacije su recentne, no nedostatne. Nešto više informacija se može naći na stranicama Općine no i dalje nezadovoljavajuće prema Zakonu o pravu na pristup informacijama. Knjižnica ima online katalog. ¹¹⁹
17.) Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?	Da. Objavljene su vijesti o radionicama, natjecanjima i projektima za djecu.
18.) Ima li knjižnica programe za beskućnike i	Ne.

¹¹⁸ Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>

¹¹⁹ <http://knjiznice.nsk.hr/vrbovsko/>

informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?	
19.) Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?	Ne.
20. Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?	Ne.

Rezultati istraživanja:

A.) prema ispitivanim stavkama

Rezultati istraživanja pokazali su da od 16 knjižnica obuhvaćenih istraživanjem:

- 1.) „zakone i ostale propise koji se odnose na njihovo područje rada“ objavljuju 3 knjižnice, a djelomično 1 knjižnica;
- 2.) „opće akte i odluke koje donose, kojima se utječe na interese korisnika, s razlozima za njihovo donošenje“ objavljuje 7 knjižnica, a djelomično 1 knjižnica;
- 3.) „nacрте zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11. ovog Zakona“ ne objavljuje nijedna od ispitivanih knjižnica;
- 4.) „godišnje planove, programe, strategije, upute, izvještaje o radu, financijska izvješća i druge odgovarajuće dokumente koji se odnose na područje rada tijela javne vlasti“ objavljuje 10 knjižnica, a djelomično 1 knjižnica;
- 5.) „podatke o izvoru financiranja, proračunu i izvršenju proračuna“ objavljuje 5 knjižnica, a djelomično 1 knjižnica;

- 6) „informacije o dodijeljenim potporama, bespovratnim sredstvima ili donacijama uključujući popis korisnika i visinu iznosa“ objavljuje 1 knjižnica, a djelomično 1 knjižnica;
- 7) „informacije o svom unutarnjem ustrojstvu, s imenima čelnika tijela i voditelja ustrojstvenih jedinica i njihovim podacima za kontakt“ objavljuje 11 knjižnica;
- 8) „zapisnike i zaključke sa službenih sjednica tijela javne vlasti i službene dokumente usvojene na tim sjednicama, te informacije o radu formalnih radnih tijela iz njihove nadležnosti“ objavljuje 1 knjižnica;
- 9) „informacije o postupcima javne nabave i dokumentaciji za nadmetanje te informacije o izvršavanju ugovora“ objavljuje 8 knjižnica;
- 10) „obavijesti o raspisanim natjecajima te natjecajnu dokumentaciju“ objavljuje 1 knjižnica;
- 11) „registre i baze podataka ili informacije o registrima i bazama podataka iz njihove nadležnosti i načinu pristupa“ objavljuje 7 knjižnica;
- 12) „obavijesti o načinu ostvarivanja prava na pristup informacijama i ponovnoj uporabi informacija s podacima za kontakt službenika za informiranje“ objavljuje 8 knjižnica;
- 13) „visinu naknade za pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija, prema kriterijima iz članka 19. stavka 3. ovog Zakona“ objavljuje 1 knjižnica;
- 14) „najčešće tražene informacije“ objavljuje 14 knjižnica;
- 15) „ostale informacije (vijesti, priopćenja za javnost, podaci o drugim aktivnostima).“ objavljuje 10 knjižnica, a djelomično 2 knjižnice;
- 16.) „Ima li knjižnica svoju web stranicu, te koliko su informacije recentne? Ima li knjižnica online katalog?“ objavljuje 11 knjižnica, a djelomično 4 knjižnice;
- 17.) „Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?“ objavljuje 15 knjižnica;
- 18.) „Ima li knjižnica programe za beskućnike i informacije o navedenim objavljene na svojoj web stranici?“ objavljuje 1 knjižnica;

19.) „Ima li knjižnica prilagođenu tehnologiju za slijepe i rampu za prilaz invalidima, te ima li kakve posebne radionice za invalide objavljene na svojoj web stranici?“ objavljuje 1 knjižnica;

20.) „Ima li knjižnica poseban odjel, program, dio literature ili slično namijenjen manjinama te objavljenu obavijest o tome na svojoj web stranici?“ objavljuje 1 knjižnica.

B.) prema ispitivanim knjižnicama

Rezultati istraživanja:

Naziv knjižnice	Od 20 stavki cjelovitog istraživanja knjižnica objavljuje:	Od prvih 15 stavki istraživanja, propisanih Zakonom o pravu na pristup informacijama knjižnica objavljuje:
1. Gradska knjižnica Bakar	8 u cjelosti i 4 djelomično	6 u cjelosti i 4 djelomično
2. Gradska knjižnica Frane Petrića Cres	2 u cjelosti i 2 djelomično	1 u cjelosti i 1 djelomično
3. Gradska knjižnica Crikvenica	12 u cjelosti	10 u cjelosti
4. Narodna knjižnica "Ivan Žagar" Čabar	7 u cjelosti i 1 djelomično	6 u cjelosti
5. Narodna knjižnica i čitaonica Delnice	8 u cjelosti	6 u cjelosti
6. Narodna knjižnica Kostrena	6 u cjelosti	4 u cjelosti
7. Narodna knjižnica i čitaonica Kraljevica	2 u cjelosti	1 u cjelosti

8. Gradska knjižnica Krk	6 u cjelosti i 1 djelomično	4 u cjelosti i 1 djelomično
9. Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj i ogranci	10 u cjelosti	8 u cjelosti
10. Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski	5 u cjelosti	3 u cjelosti
11. Gradska knjižnica i čitaonica "Viktor Car Emin" Opatija i ogranci	6 u cjelosti i 2 djelomično	5 u cjelosti i 1 djelomično
12. Gradska knjižnica Rab	10 u cjelosti	8 u cjelosti
13. Gradska knjižnica Rijeka i ogranci	17 u cjelosti	13 u cjelosti
14. Narodna knjižnica i čitaonica Bribir	0 u cjelosti i 1 djelomično	0
15. Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora Viškovo	12 u cjelosti	10 u cjelosti
16. Gradska knjižnica Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko	4 u cjelosti	2 u cjelosti

S obzirom da ogranci knjižnica nemaju zasebne web stranice, u ovom istraživanju su njihovi podaci uključeni pod matičnu knjižnicu. Dakle, Gradska knjižnica Rijeka ima 11 odjela i ogranaka, no oni se ne računaju zasebno jer ne objavljuju zasebno podatke, već se svi ogranci potpisuju pod matičnu knjižnicu. Gradska knjižnica Rijeka se tako računa kao 1 ustanova. Isto vrijedi i za Gradsku knjižnicu i čitaonicu "Viktor Car Emin" Opatija koja ima 4 ogranaka i Gradsku knjižnicu i čitaonicu Mali Lošinj s 4 ogranaka.

No, moram napomenuti da su pojedine knjižnice davale više, odnosno manje informacija te da se ta gradacija ne može ocijeniti statističkom brojkom, već se trebaju pročitati napomene u tablicama istraživanja. Upravo zbog toga, istraživanje je opširnije opisano i citirane su stavke koje su objavljene kako se ne bi zakinula niti jedna knjižnica jednostavnim odgovorom „da“ ili „ne“. Isto tako, mogu primjetiti da određen broj knjižnica (točnije 5 knjižnica: Delnice, Kostrena, Opatija, Rijeka i Viškovo) ima neku vrstu socijalne osjetljivosti prema nezaposlenima, umirovljenicima, obiteljima ili invalidima rata u obliku popusta na članarine.

Nadalje, istraživanje je provedeno u datumima objavljenim u radu te predstavlja trenutačno stanje i podložno je promjenama u budućnosti.

Zaključci istraživanja

Nakon provedenog iscrpnog istraživanja javno dostupnih podataka putem službenih mrežnih mjesta narodnih knjižnica Primorsko – goranske županije usmjerenog ka ispitivanju poštivanja zakonskih odredbi Zakona o pravu na pristup informacijama koje točno propisuju koji podaci trebaju biti javno objavljeni na mrežnim stranicama javnih ustanova (u što se ubrajaju i knjižnice) dolazim do poraznog zaključka da se u periodu od stupanja Zakona na snagu do danas vrlo rijetko poštuje Zakon te da su u većini slučajeva podaci djelomični i nedostatni. Mali broj knjižnica nema gotovo nikakve podatke i još manji broj ima gotovo sve tražene podatke.

Točnije, rezultati istraživanja su pokazali da:

- A.) najveći broj knjižnica (15 od 16 knjižnica) ima objavljene podatke iz stavke 17. ovog istraživanja: „Ima li knjižnica dječji odjel ili dječji kutak i dječje programe objavljene ili najavljene na svojoj web stranici?“, a od podataka obaveznih prema Zakonu o pravu na pristup informacijama najviše knjižnica (14 od 16 knjižnica) ima objavljene podatke iz stavke 14. ovog istraživanja: „najčešće tražene informacije“;
- B.) najmanji broj knjižnica ima objavljene podatke iz stavke 3. ovog istraživanja: „nacrti zakona i drugih propisa te općih akata koje donose, sukladno odredbama članka 11.

ovog Zakona“ , točnije niti jedna knjižnica ne objavljuje ove podatke. To je ujedno i obavezan podatak prema Zakonu o pravu na pristup informacijama;

C.) knjižnica koja objavljuje najviše podataka iz ovog istraživanja je Gradska knjižnica Rijeka (17 od 20 stavki), a objavljuje i najviše obaveznih podataka prema Zakonu o pravu na pristup informacijama (13 od 20 stavki);

D.) knjižnica koja objavljuje najmanje podataka iz ovog istraživanja je Narodna knjižnica i čitaonica Bribir (djelomično jedna stavka od 20), a objavljuje i najmanje obaveznih podataka prema Zakonu o pravu na pristup informacijama (niti jedna stavka od 20). No, to je zato što je službena internet stranica Knjižnice trenutačno u izradi.

Zaključak

Jedan od temelja bibliotekarstva kao struke, odnos je prema korisnicima. Bibliotekarstvo je i kulturna, i obrazovna i uslužna djelatnost. Bitno je što nudimo našim korisnicima i kako se prema njima odnosimo. Oni su naši klijenti, čiju privatnost treba štiti kao što bismo to činili u bilo kojoj drugoj struci. Ne štitimo time samo njih, nego ideju o slobodi. Knjižnice i knjižničari čuvari su ne samo tiskanih dokumenata, već i eterične, slobodne misli, neuhvatljive i nezaustavljive u daljnjem napretku čovječanstva. Upravo te revolucionarne misli bile su često u povijesti na udaru državne cenzure, gušene da se ne bi iz usta intelektualaca širile prema širokim masama. Sjetimo se vremena „Hrvatskog proljeća“, i intelektualaca koji su se sastajali u knjižnicama, održavali sastanke i čitali hrvatsku riječ.

Često se danas, u digitalno doba, postavlja pitanje jesu li knjižnice više potrebne ili je moguće samo posjedovati računalo i internet priključak kako bi nam sve informacije bile dostupne.

Upravo je to izazov knjižnice današnjice, ponuditi korisnicima više od informacije. Zato je bitno boriti se knjižnicu kao slobodno mjesto, mjesto u kojemu korisnici dobivaju stručnu pomoć u širem smislu te riječi (poput primjera sa traženjem posla, koji sam navela) i mjesto gdje se mogu okupljati i razmjenjivati ideje u zajednici.

Omogućiti pristup informacijama, znači omogućiti transparentnost poslovanja ustanove, omogućiti svim korisnicima bez obzira na spol, dob, rasu, klasu ili mogućnosti, potpuno bez diskriminacije pristup znanjima koja su im potrebna, istovremeno štiteći osobne podatke korisnika. Ova spomenuta zakona su u potpunoj korelaciji iako zvuče kao da su na suprotnim stranama. Naime, u samom Zakonu o pravu na pristup informacija kao iznimka se navode osobni podaci (uz ostalo navedeno). Dakle, potpuna je usklađenost zakona, te se ne može tumačiti pogrešno.

No, iako se ne može tumačiti pogrešno, postoje situacije u stvarnom životu u kojima se knjižničar nađe pritisnut između dva imperativa – da mora čuvati privatnost korisnika s jedne strane i da je suočen ozbiljnim policijskim zahtjevima s druge. U tom slučaju, bitno je

znati o Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, te Etički kodeks knjižničara da bismo znali pravilno postupiti.

Upravo zato, istražila sam ovu temu, zakone i propise koji je se dotiču i napravila istraživanje kako bih saznala koliko se navedeni Zakon o pravu na pristup informacijama u stvarnosti poštuje. Istraživanje je pokazalo da knjižnice polažu malo pozornosti poštivanju ovog Zakona što smatram zabrinjavajućim jer svjedoči o određenoj razini neprofesionalizma koji nam je kao struci najveća prepreka u dostizanju zasluženog poštovanja i struke i pojedinaca profesionalaca.

Knjižničar je osoba koja, ne samo što treba pružiti pristup znanju, već sam treba imati uvid u razne grane znanosti, barem na razini opće kulture, kako bi mogao kvalitetno obavljati svoj posao. Knjižničar je često humanist, osoba koja će pružiti informaciju, savjet, podršku, kreirati zanimljive sadržaje koji obogaćuju život korisnika, no iz provedenog istraživanja vidimo da će često zaboraviti na onu „suhoparnu“ stranu svake struke - profesionalizam kojem je osnovna baza poštivanje zakonskih odredbi i pravila.

Zato, kao zaključak bih dodala i činjenicu da smatram da sam obavila neki vlastiti cilj rada – istražiti i naučiti nešto više o pravnoj strani bibliotekarstva, o čemu prije nisam mnogo znala, kako bih znala pravilno postupati u radu i usput shvatila koliko je važno da se ukaže na ove propuste kako bismo doista očuvali i unaprijedili položaj knjižnica i knjižničara u svijetu.

Popis literature:

1. Agencija za zaštitu osobnih podataka: pravo na pristup informacijama. URL: <http://www.azop.hr/page.aspx?PageID=83> (18.9.2013).
2. Barath, A., Sabljak, Lj. Korak po korak do prava djeteta : priručnik za kreativne susrete s djecom u radionicama dječjeg odjela narodne knjižnice. Zagreb : Knjižnice Grada Zagreba : Gradska knjižnica Zagreb, 1999.
3. Bastić, Davorka. Nova Gradska knjižnica u Zagrebu za „Društvo znanja“ // Slobodan pristup informacijama 11. okrugli stol, zbornik radova, Zagreb Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2012. Str. 14-22.
4. Direktiva 2003/98/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća. URL: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:345:0090:0096:EN:PDF> (21.8.2015.).
5. Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i sloboda. URL: <http://gpp.pravo.unizg.hr/propisi/echr/ECHR-proc-hr.pdf> (18.9.2013).
6. Horvat, Aleksandra. Hrvatsko knjižničarsko društvo i slobodan pristup informacijama. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/HKD_sl_prist_inf.htm (18.9.2013.).
7. Horvat, Aleksandra. Javno i tajno u knjižničarskoj struci. URL: http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/jit_u_%20knjiz.htm (26.7.2015.).
8. Horvat, Aleksandra. Slobodan pristup informacijama i zaštita intelektualnog vlasništva, u Slobodan pristup informacijama: 7.i 8. okrugli stol/ zbornik radova. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2009. Str 13-21.
9. Horvat, Aleksandra; Živković, Daniela. Između javnosti i privatnosti. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2012. (7-89 str.).

10. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje. Donesen novi zakon o Pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.mirovinsko.hr/default.aspx?id=3048> (10.8.2015.).
11. IFLA. Knjižnice i intelektualna sloboda. URL : <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/kiis.htm> (18.9.2013).
12. IFLA. Službena web stranca. URL:<http://www.ifla.org/about> (18.9.2013).
13. Jones, Barbara M. Intelektualna sloboda u teškim vremenima. //Slobodan pristup informacijama: 10.okrugli stol /zbornik radova. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2011. Str 9-16.
14. Knjižnica: komunikacijsko i multikulturalno središte lokalne zajednice. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. Zagreb, 2012.
15. Koren, M. Ljudska prava djece: pravo na informaciju. // Dijete i društvo = Child and society = Das Kind und die Gessellschaft : časopis za promicanje prava djeteta. 6, 2(2005), str. 297-306.
16. Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine. Vlada Republike Hrvatske. Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. Zagreb, 2007.
17. Opća deklaracija UN-a o ljudskim pravima. URL: <http://www.ffzg.unizg.hr/hre-edc/Deklaracijalj.pdf> (18.9.2013).
18. Stričević, I. Obiteljski kontekst kao čimbenik odgoja budućeg čitatelja. // Dječja knjiga u Hrvatskoj danas : teme i problemi : zbornik / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1997. Str. 94-101.
19. Vijeće Europe. Konvencija za zaštitu pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka, 1981. <http://zagreb.arhiv.hr/hr/pdf/Zastita%20osobnih%20podataka.pdf> (18.9.2013).

20. Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima. URL:
<http://www.zakon.hr/z/106/Zakon-o-autorskom-pravu-i-srodnim-pravima>
(18.9.2013).
21. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima. URL
<http://www.zakon.hr/z/173/Zakon-o-policijskim-poslovima-i-ovlastima>
(18.9.2013).
22. Zakon o pravu na pristup informacijama. URL: <http://www.zakon.hr/z/126/>
(18.9.2013).
23. Zakon o socijalnoj skrbi. URL: <http://www.zakon.hr/z/222/Zakon-o-socijalnoj-skrbi> (11.8.2015.).
24. Povjerenik za informiranje. Republika Hrvatska. URL: <http://www.pristupinfo.hr/>
(15.7.2015.).
25. Povjerenik za informiranje. Republika Hrvatska. Popis tijela javne vlasti. URL:
<http://www.pristupinfo.hr/tijela-i-sluzbenici-za-informiranje/> (27.8.2015.).
26. Živković. D. Elektronička knjiga. Zagreb: Multigraf, 2001. Str.81.

Izvori provedenog istraživanja (službene stranice):

27. Gradska knjižnica Bakar. URL:
<http://www.gkbakar.hr/index.aspx?ka=223&cl=637>
(22.8.2015.).
28. Gradska knjižnica Crikvenica. URL: <http://www.knjiznica-crikvenica.hr/>
(25.8.2015.).
29. Gradska knjižnica Frane Petrića Cres. URL: <http://www.knjiznica.hr/cres>
(7.9.2015.).
30. Gradska knjižnica i čitaonica Mali Lošinj i ogranci Nerezine, Unije, Čunski i Veli Lošinj. URL: http://knjiznica-losinj.hr/akti_knjiznice.asp
(13.9.2015.).

31. Gradska knjižnica i čitaonica "Viktor Car Emin" Opatija i ogranci Kastav, Matulji, Lovran i Mošćenička Draga. URL: <http://www.gk-opatija.hr/Pocetna/O-knjiznici/Akti-knjiznice-%28Statut%29.aspx>
(16.9.2015.).
32. Gradska knjižnica Krk. URL: <http://www.gk-krk.hr/gkk.asp>
(22.9.2015.).
33. Gradska knjižnica Rab. URL: <http://www.knjiznica.hr/rab>
(5.10.2015.).
34. Gradska knjižnica Rijeka. URL: <http://gkr.hr>
(6.10.2015.).
35. Narodna knjižnica i čitaonica Bribir. URL: <http://knjiznice.nsk.hr/bribir/>
(20.9.2015.).
36. Narodna knjižnica i čitaonica Delnice. URL: <http://www.knjiznica-delnice.com/>
(14.8.2015.).
37. Narodna knjižnica i čitaonica Halubajska zora Viškovo. URL: <http://halubajska-zora.hr/> (6.10.2015.).
38. Narodna knjižnica i čitaonica Kraljevica. URL: <http://www.knjiznica.hr/kraljevica>
(29.9.2015.).
39. Narodna čitaonica i knjižnica Novi Vinodolski. URL: <http://www.knjiznica.hr/novi-vinodolski> (11.8.2015.).
40. Gradska knjižnica Ivana Gorana Kovačića Vrbovsko. URL: <http://knjiznice.nsk.hr/vrbovsko/> (6.10.2015.).
41. Narodna knjižnica "Ivan Žagar" Čabar. URL: <http://www.cabar.hr/narodna-knjiznica/> (6.10.2015.).
42. Knjižnica Čavle. URL: <http://gkr.hr/Vodic-za-korisnike/Lokacije/Knjiznica-Cavle>
(29.9.2015.).
43. Narodna knjižnica Kostrena. URL: http://www.knjiznica-kostrena.hr/index-all.asp?id=o_knjiznici.html (17.8.2015.).
44. Portal narodnih knjižnica u Hrvatskoj. URL: <http://www.knjiznica.hr/home.php>
(5.10.2015.).